

మన రైతుదాత

మాసపత్రిక, జూలై, 1993

రాష్ట్రంలో ఉల్లిపాయల ఉత్పత్తి వినియోగం

సంవత్సరము	విస్తీర్ణము (ఎకరాలు)	ఉత్పత్తి (ఎన్నులు)	వినియోగం	మిగులు
1989-90	50,000	1,11,900	59,700	52,200
1990-91	47,500	1,76,000	59,700	1,16,300
1991-92	47,500	1,64,000	59,700	1,04,300
1992-93	49,500	1,64,000	59,700	1,04,300

రాష్ట్రంలో వివిధ హోల్‌సేల్ మార్కెట్ ధరలు (30-5-1993)

సరుకు వివరం	క్యంబార్ ధరలు			స్థలము
	కనిష్ట	(రూలు)	గరిష్ట	
వడ్డు :				
కొత్త స్వర్ణ	335	-	345	మచిలీపట్నం
స్వర్ణ 2వ రకం	220	-	230	విజయవాడ
సోనామసూరి	410	-	420	మహబూబ్ నగర్
హంస	292	-	318	నిజామాబాద్
సోంబమసూరి	292	-	292	నూర్యాపేట
మొక్కజొన్న - పైబ్రిడ్	363	-	381	నిజామాబాద్
సాధారణ	325	-	366	ఖమ్మం
కందులు (పెద్దవి)	1000	-	1020	మచిలీపట్నం
కందులు (స్థానిక రకం)	1025	-	1050	విజయవాడ
కందులు (స్థానిక రకం)	1005	-	1080	ఖమ్మం
నత్తి యం.సి.యు. - 5	1370	-	1380	ప్రకాశం జిల్లా
వేరుశనగ	750	-	963	కడప

రైతాంగ సమస్యల పరిష్కారంలో ప్రభుత్వ వైఫల్యం

“ట్ల” గారి మాటలు కోటలు దాటుతున్నాయి. ఆచరణలో తుంటి చెయ్యి చూపిస్తున్నాడు. కల్లబొల్లి మాటలు చెప్పి రైతాంగాన్ని వంచిస్తున్నాడు.

గడిచిన సంవత్సరమంతా రైతాంగానికి కష్టకాలమే. నకాలంలో వర్షాలు వడకపోవడం - కరువు విలయతాండవం చేయడం అందరూ ఎరిగిందే. ఇప్పటికీ ఆ కరువు సమస్య పరిష్కారం కాలేదు. దాదాపు 400 మండలాలు (15 జిల్లాలలో) కరువు నెదుర్కొంటుంటే కేవలం 179 (7 జిల్లాలలో) మండలాలను మాత్రమే కరువు ప్రాంతాలుగా ప్రకటించి చేతులు దులుపుకున్నారు. అక్కడ కూడా ఇంతరకు ఎలాంటి సహాయ కార్యక్రమాలు జరగలేదు. పైగా నిర్బంధ శిస్తు, రుణ వసూళ్ళు సాగాయి. అక్రమ జప్తులు జరిగాయి.

రైతాంగం ఐక్యమై ప్రతిఘటించిన చోట మాత్రమే అధికారులు తోక ముడిచారు. నిర్బంధ వసూళ్ళు సాగించమని ముఖ్యమంత్రి స్వయంగా అసెంబ్లీలో వాగ్దానం చేసినా అమలు జరగలేదు. గత సం॥ రు. 30 కోట్లు వున్న శిస్తు వసూళ్ళను ఈ సం॥ రు. 100 కోట్లకు పెంచగలిగారంటే అందుకు ఈ నిర్బంధమే కారణం.

ఈ సంవత్సరం దిగుబడే తక్కువకాగా దానికి ఎరువుల ధరపై కంట్రోలు ఎత్తివేయడం తోడై ఖర్చులు విపరీతంగా పెరిగాయి. పెరిగిన ఖర్చుల కనుగుణంగా గిట్టుబాటు ధరలు లభించలేదు. ఈ సంవత్సరం అన్ని పంటల ధరలు ఒక్కసారిగా పడిపోయాయి.

ఈ పరిస్థితులలో రైతు సంఘాలు సమైక్యంగా

పలుసార్లు ముఖ్యమంత్రి, ప్రధాన మంత్రిలను సైతం కలిసి నమస్యలను విన్నవించాయి. “రైతులను ఉద్ధరించడానికి తాను అవతరించినట్లు” గా ముఖ్యమంత్రి ప్రకటించుకున్నారు. వేచిచూస్తే ఫలితం దక్కక ఆందోళనలకు పూనుకున్నది. అయినా ప్రభుత్వం ఉలక లేదు, పలకలేదు. రైతుల బాధల విన్న శిలలన్నా కరుగుతాయేగాని ప్రభుత్వ నేతల్లో మాత్రం అలికిడి లేదు. ఎంతటి పాషాణమో!

తిరిగి వ్యవసాయ సీజన్ ప్రవేశించింది. గత సంవత్సరం పంట దిగుబడి తగ్గడం, గిట్టుబాటు ధరలు రాకపోవడం, కరువు కాలకాలతో ఈ సంవత్సరం పెట్టుబడి లేని పరిస్థితి ఏర్పడింది. ముఖ్యంగా పేద రైతాంగం తీవ్ర ఇబ్బందుల నెదుర్కొంటున్నది. వారికి సదుపాయం చేయడానికి రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ముందుకు రావడంలేదు.

రాష్ట్ర ప్రభుత్వ విత్తన సంస్థ సరఫరా చేసిన విత్తనాలు సరిగా మొలకెత్తడం లేదని ఫిర్యాదులు బాగా వస్తున్నాయి. వారు సరఫరా చేస్తున్నదే అవసరంలో మూడోవంతు అవి కూడా పనికిరానివైతే ఇంక దిక్కేమిటి? సహకార రంగంలో ఊడలు దిగిన అవినీతి వలన పేద రైతాంగానికి అప్పులు దొరకడమే కష్టమౌతున్నది. ఈ స్థితిలో అధిక వడ్డీలకు ప్రైవేటుగా అప్పు చేసి తీరా నష్టం వస్తే దిక్కేమిటని రైతులు రోధిస్తున్నారు. గత సంవత్సరం పరిస్థితే ఈ దఫా కూడా పునరావృత్తమైతే రైతులు నిలబడటమే కష్టమౌతుంది. అప్పటి వారి కోపాగ్నికి ఈ ప్రభుత్వం గురికాక తప్పదు. కాబట్టి ముందుగానే మేల్కొని ఈ సంవత్సరమైనా వ్యవసాయ రంగాన్ని ఆదుకోమని కేంద్ర రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలకు విజ్ఞప్తి చేస్తున్నాము.

మన రైతువాణి

(మాస పత్రిక)

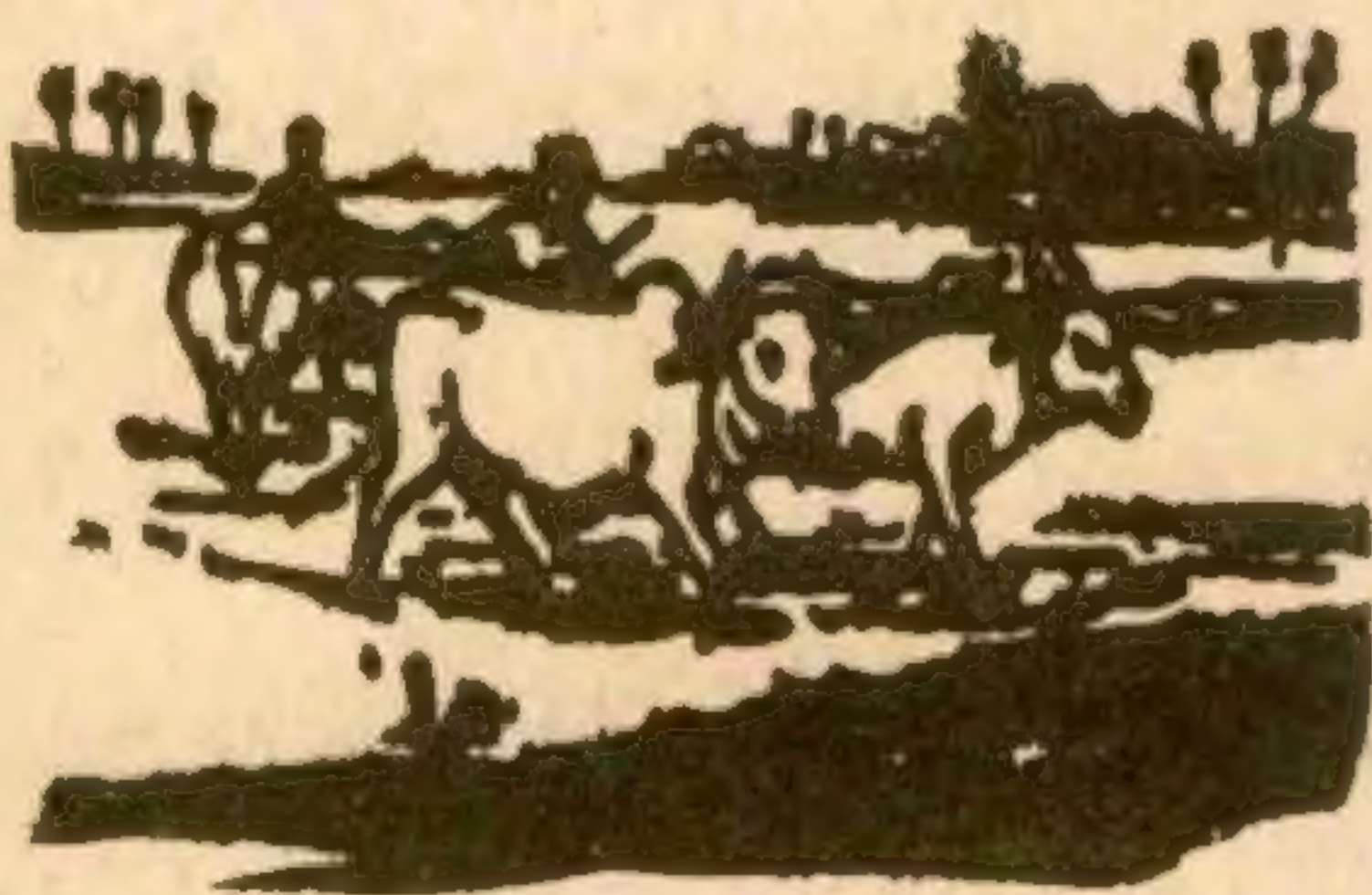
1993, జూలై

సంపుటి : 4

సంచిక : 7

వెల : రు. 3.00

పేజీలు : 28

సంపాదకవర్గం :

బోడేపూడి వెంకటేశ్వరరావు

భీమిరెడ్డి నరసింహారెడ్డి

పి. మధు

వి. శ్రీనివాసరావు

(ఎడిటర్)

చిరునామా :

ఎడిటర్, మన రైతువాణి

30 ఎ, పాత ఎం.ఎల్.ఎ. క్వార్టర్స్,

హిమాయత్ నగర్, హైదరాబాద్-29.

గమనిక : చెక్కులు, డి.డి.లు

మన రైతువాణి పేరుతో పంపగలరు.

లోపలి పేజీల్లో.....

సంపాదకీయం 1

సజ్జ సేద్యం ఎలా 3

మెట్టసాగులో మెళకువలు 5

ఎలుకల నిర్మూలన 6

నీటిలో తేలియాడే పంటలు 6

సార్వ నారు మడి తయారీ 7

కోళ్ల పెంపకం 8

వ్యవసాయ పదబంధం 9

మొండిజాతి ప్రాణి 10

మందుల కొనుగోలులో జాగ్రత్తలు.. 11

మిర్చిపై వ్యాసం 12

భూ సంస్కరణలపై 15

తెలంగాణా కౌలుదారీ చట్టం 17

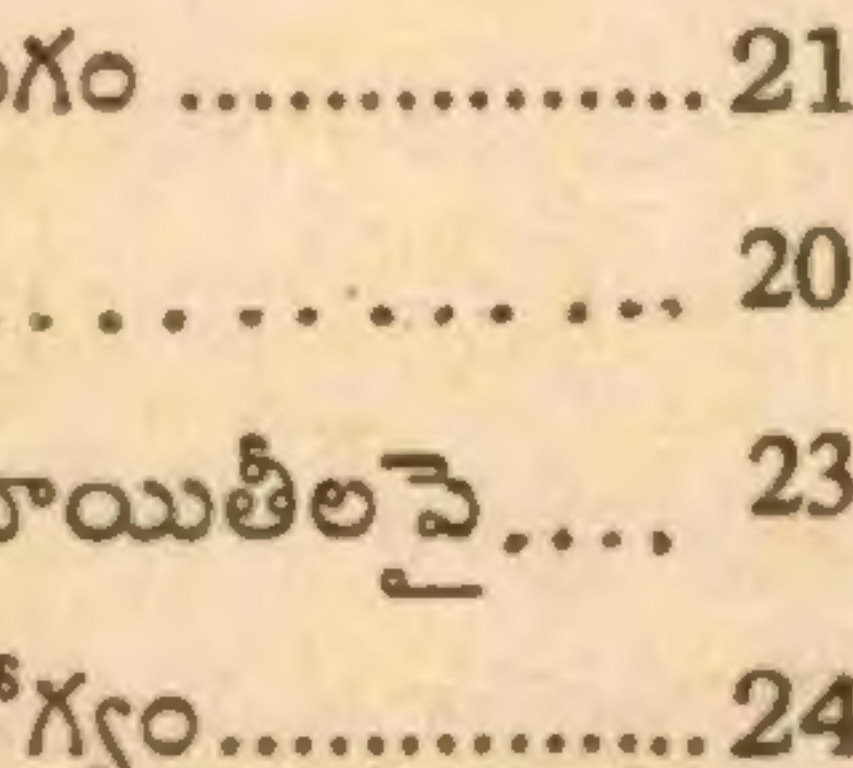
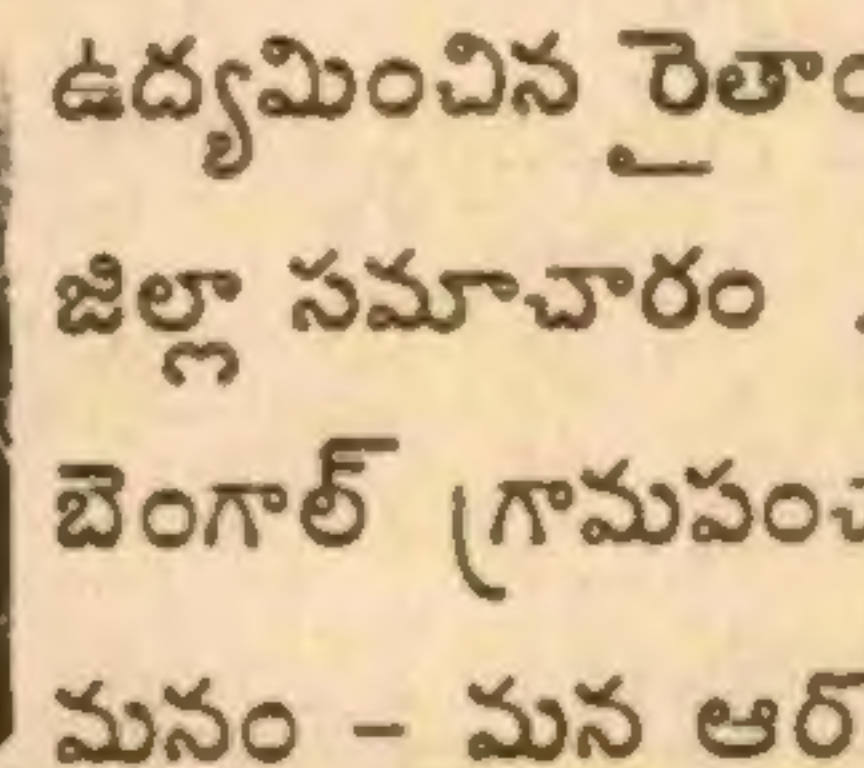
సహకార సదస్సు 19

ఉద్యమించిన రైతాంగం 21

జిల్లా సమాచారం 20

బెంగాల్ గ్రామపంచాయితీలపై.... 23

మనం - మన ఆరోగ్యం 24

"పెద్దాళ్ళ గత బావన బ్రతుకు

యోవన వేయారేం

మూర్ఖులైనా పేదగా

బ్రతుకులు వేసి పంపారేం"

అంటూ మహిళా లోకాల్ని
మెల్లొలిపిన

'మాచికొండ
సూర్యవతి'

గారికి

అరుణాంబలి

సజ్జను ఎలా సేధ్యం చేయాలి

● సజ్జ పంట ముఖ్యంగా శ్రీకాకుళం, విజయనగరం, విశాఖ, రంగారెడ్డి, మహబూబ్ నగర్, నల్లగొండ, ప్రకాశం, కర్నూల్ చిత్తూరు మరియు అనంతపూర్ జిల్లాలలో సాగు చేయబడుతున్నది. ఈ పంటను సాధారణంగా వర్షాధారంగా ఖరీఫ్ కాలంలోనూ, నీటిపారుదలా సౌకర్యం గల ప్రాంతాలలో వేసవిలో సాగు చేయవచ్చును. సాధారణంగా తేలిక నుండి మధ్య రకం నేలలు, నీరు ఇంకే సదుపాయం మురుగు నీటి పారుదల సౌకర్యం గల నేలలు సాగుకు అనుకూలమైనవి.

ర క ము లు :

విజయ కాంపోజిట్ : ఈ రకం 80 దినములు పంటకాలం కలిగి ఖరీఫ్ వేసవిలో వేస్తారు. దిగుబడి హెక్టారుకి 18 క్వంటాల్లు వస్తుంది. మొక్క 200 సెం.మీ. ఎత్తు పెరిగి 2 లేక 3 పిలకలు వేస్తుంది. గింజలు కొద్దిగా లావుగా వుండి బూడిద రంగులో వుంటాయి.

నాగార్జున కాంపోజిట్ : ఈ రకం ఖరీఫ్లో వేస్తారు. 75-80 రోజుల పంట కాల వ్యవధి కలిగి వుండి హెక్టారుకు 21 క్వంటాల్లు దిగుబడి నిస్తుంది. పైరు సుమారుగా 190 సెం.మీ. ఎత్తు పెరిగి 3 నుండి 4 పిలకలు వేస్తుంది. గింజలు బూడిద ఎరుపురంగుగా వుంటాయి. వెట్టికంకి తెగులును తట్టుకోగలుగు తుంది. వర్షాభావాన్ని తట్టుకోగలుగుతుంది. కావున తక్కువ వర్షపాతంగల ప్రదేశాలను ఎన్నుకోవచ్చును. ముఖ్యంగా మహబూబ్ నగర్, రంగారెడ్డి, గుంటూరు, ప్రకాశం జిల్లాలకు అనువైనదిగా చెప్పబడింది.

విశాఖ : ఖరీఫ్ వేసవిలో వేయడానికి అనువైన రకం. 80-85 రోజుల పంట కాలం కలిగి 15-20 క్వంటాల్లు దిగుబడి ఇస్తున్నది. 220 సెం.మీ. ఎత్తు ఎదిగి 2 నుండి 3 పిలకలు వేస్తుంది. పైరు దట్టంగా ఉండి గింజలు బూడిద రంగు కలిగి

వుంటాయి. వెట్టికంకి తెగులును తట్టుకో గలుగుతుంది. వర్షపాతం అధికంగాగల ప్రాంతాలు అనుకూలం. ముఖ్యంగా విశాఖ, విజయనగరం, శ్రీకాకుళం జిల్లాలకు అనుకూలమైనది.

బాలాజీ : ఖరీఫ్ ఋతువులో వేయడానికి అనువైనది. పంటకాలం 80 రోజులుగా వుండి హెక్టారుకు 15 నుండి 20 క్వంటాల్లు దిగుబడి నిస్తుంది. పైరు 170 సెం.మీ. ఎత్తు ఎదుగుతుంది. రెండు మూడు పిలకలు వేస్తుంది. కంకులు దట్టముగా వుండి గింజలు లేత బూడిద రంగు కలిగి వుంటాయి. వెట్టికంకి తెగులును తట్టుకుంటుంది. మంచి వర్షపాత ప్రాంతము గల చిత్తూరు, నెల్లూరు, కడప జిల్లాలకు అనుకూలం.

డబ్ల్యు.సి.సి.-75 : ఖరీఫ్ వేసవిలో వేయదగిన రకం. 85 నుండి 90 రోజుల కాల వ్యవధి కలిగి వుండి హెక్టారుకు 20 నుండి 25 క్వంటాల్లు దిగుబడి నిస్తుంది. పైరు 180 సెం.మీ. ఎత్తు ఎదిగి కుదురుకు 2-3 పిలకలు వేస్తుంది. గింజలు లావుగా వుండి బూడిద రంగులో వుంటాయి. వెట్టి కంకి తెగులును తట్టుకోగలదు. అన్ని జిల్లాలకు పనికి వస్తుంది.

ఐ.సి.యం.యస్.-7703: ఈ రకం 85-90 రోజుల కాలవ్యవధి కలిగి వుండి, హెక్టారుకు 20 నుండి 25 క్వంటాల్లు దిగుబడి నిస్తుంది. వేసవి ఖరీఫ్ వేయదగినది. మొక్క 200 సె.మీ. ఎత్తు పెరిగి 2-3 పిలకలు వేస్తుంది. గింజలు లావుగా వుండి బూడిద రంగులో వుంటాయి.

ఐ.సి.యం.హెచ్ -451 : ఖరీఫ్ వేసవిలో వేయదగిన పంట. 85-90 రోజుల పంట వ్యవధి కాలం కలిగి

ఉండి హెక్టారుకు 25 నుండి 30 క్వంటాల్ల దిగుబడి నిస్తుంది. ఇది సంకర జాతి రకపు మొక్క. పైరు 175 సెం.మీ. ఎత్తు కలిగి ఉండి 2 నుండి 3 పిలకలు వేస్తుంది. కంకులు దట్టంగా వుండి, గింజలు బూడిద రంగులో వుంటాయి. వెట్టికంకి తెగులును తుట్టుకుంటుంది. అన్ని ప్రాంతాలకు అనుకూలమైన రకం.

ముక్త : ఫరీఫ్ వేసవిలో వేయదగినది, 85-90 రోజుల పంట వ్యవధి కలిగి, హెక్టారుకు 20 నుండి 35 క్వంటాల్ల దిగుబడి నిస్తుంది. పైరు 175 సెం.మీ. ఎత్తు పెరిగి, 3-4 పిలకలు వేస్తుంది. గింజలు మధ్యస్థపు లావుగా వుండి బూడిద రంగులో వుంటాయి. అన్ని ప్రాంతాల వారు ఈ రకాన్ని ఉపయోగించ వచ్చును.

మల్లికార్జున (పిబి యన్ఐ) : ఈ రకం 85 నుండి 90 రోజుల వ్యవధి కలిగి వుండి ఫరీఫ్ వేసవిలో వేయదగిన పంట. హెక్టారుకు 20-25 క్వంటాల్ల దిగుబడి వుంటుంది. వర్షాభావ పరిస్థితులకు తట్టుకొని అన్ని ప్రాంతాలకు అనుకూలమైనదిగా గుర్తించబడింది.

ఐ.సి.ఐ.పి. 8203 : గింజలు లావుగా, తెల్లగా వుండి వెర్రకంకి తెగులును తట్టుకోగలదు. పంట కాలం 80-85 రోజులు. హెక్టారుకు 20-25 క్వంటాల్ల దిగుబడి నిచ్చి, ఫరీఫ్ వేసవిలో వేయదగినది.

ఐ.సి.యం.వి 155 : ఫరీఫ్ వేసవిలో వేయదగిన రకం, 85-90 రోజుల వ్యవధి కలిగి వుండి హెక్టారుకు 20-25 క్వంటాల్ల దిగుబడి నిస్తుంది. వెట్టికంకి తెగులను తట్టుకోగల రకం రాష్ట్రంలోని కొన్ని ప్రాంతాలకు అనువైనవి. అంతేకాదు డబ్బుసీసీ-75 రకం కంటే మేలైనదిగా చెప్పవచ్చు.

విత్తు పద్ధతి :

హెక్టారుకు 4 కిలోల విత్తనం అవసరం. విత్తనాన్ని విత్తే ముందు శుద్ధి చేసి చాలా రోగముల నుండి నివారించవచ్చును.

విత్తన శుద్ధి చేయడానికి కిలో విత్తనానికి 3 గ్రాముల థైరమ్ మందుతో చేయాలి. విత్తేటపుడు వరుసల మధ్య 45 సెం.మీ. దూరంలోను, వరుసలో 12 నుండి 15 సెం.మీ. దూరం వుండేట్లు గ్రూప్ విత్తటం మంచిది. లేనట్లయితే నారుపోసిన 15 రోజుల వయసుగల మొక్కలను నిర్ణీత దూరంలో నాటవచ్చును.

ఎరువులు :

వర్షాధార పంటకు హెక్టారుకు 100 క్వంటాల్ల పశువుల పెంట ఒకసారి ఆఖరి దుక్కిలో వేయాలి. అలాగే విత్తునపుడు సగం, మిగతా సగం నాటిన 25-30 రోజులకు నత్రజనిని

రెండుసార్లుగా 60 కిలోలు వేయాలి వుంటుంది. విత్తేటపుడు హెక్టారుకు 30 కిలోల భాస్వరము, 20కిలోల ఫాస్ఫార్ వేయాలి.

అయితే నీటి పారుదల క్రింద వున్న భూమిలో అయితే 80 కిలోల నత్రజని విత్తునపుడు సగం, మిగిలిన సగాన్ని నాటిన 30 రోజుల తర్వాత వేయాలి. అలాగే

భాస్వరం 40 కిలోలు, ఫాస్ఫార్ 30 కిలోలు విత్తే సమయంలో వేయాలి.

నీటి యాజమాన్యం :

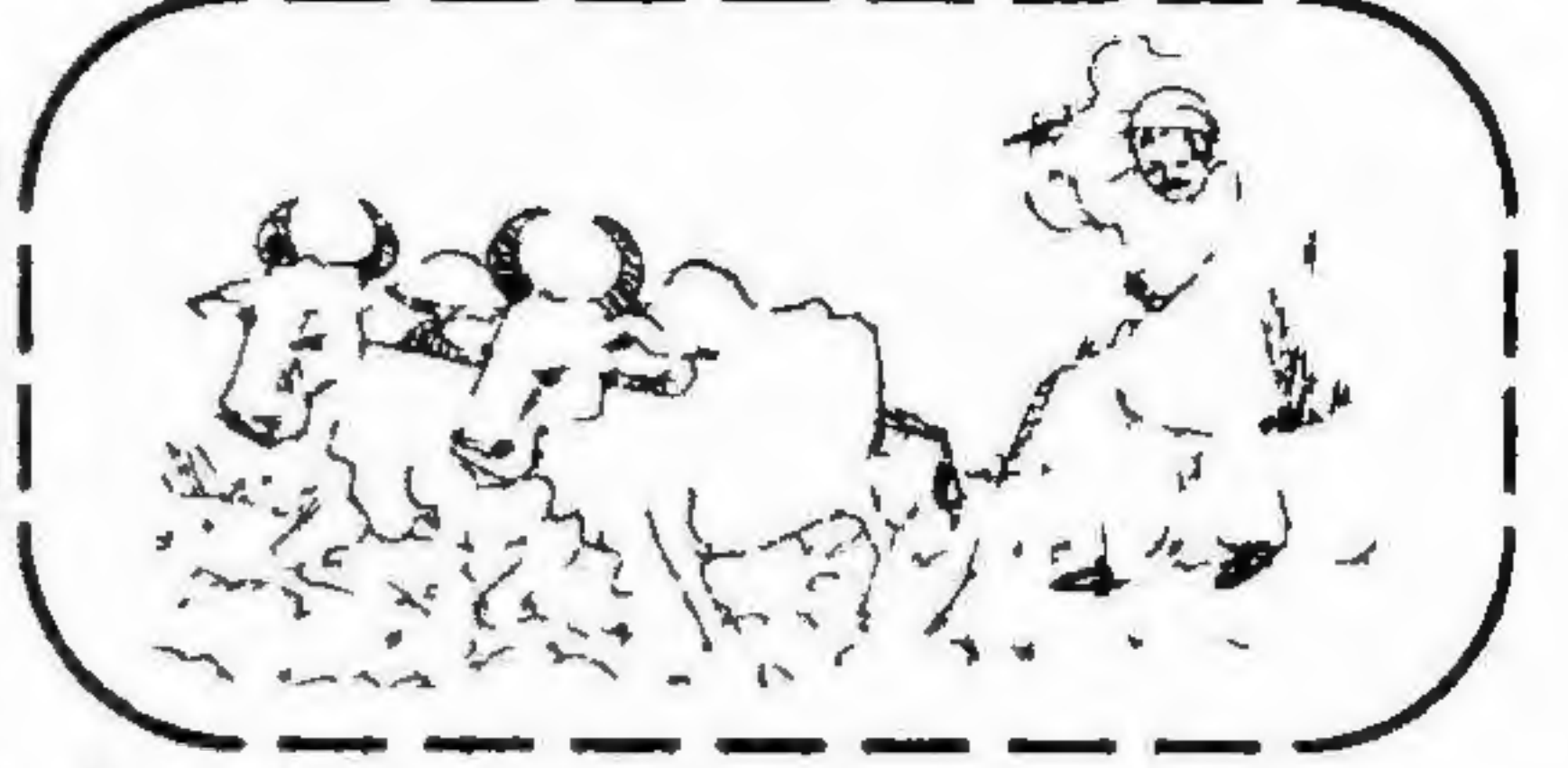
నేల పరిస్థితిని బట్టి తడులు పెట్టాలి. పూత, గింజ పాలు పోసుకునే సమయంలో నేలలో తగిన తేమ వుండుట చాల అవసరం. నీటి ముంపుకు గురయ్యే ప్రాంతాలలో మురుగు నీటి పాకర్యం ఏర్పాటు చేసుకోవాలి లేనట్లయితే పంట తీవ్ర హానికీ గురయ్యే ప్రమాదం వుంది.

అంతర కృషి :

విత్తిన 3 వారాల తర్వాత తగు పరికరములతో అంతర

మెట్ట సాగులో మెళుకువలు

1. వేసవిలో వర్షము పడినపుడల్లా దుక్కులు దున్నాలి. ఆఖరి దుక్కి వాలుకు అడ్డముగా దున్నాలి.
2. తేలిక నేలలకు, ఇసుక నేలలకు, ఎర్ర నేలలకు వీలైన చోట్ల ఒండ్రు మట్టిని తోలాలి.
3. వరిపాట్టు లేక వేరుశనగ పాట్టు మొదలగునవి పొలంలో వేసి కలియదున్నాలి.
4. మేలైన పనిముట్లు గొర్రు, పెప్పో నాగలి వాడాలి.
5. భూమి వాలుకు అడ్డంగా గట్టు వేయాలి.
6. 'పట్టి' వేళ్ళను చేతగట్లుగా వేసుకోవాలి.
7. భూమి వాలుతలము దిగువన ప్రతి హెక్టారు నేలకు 250 ఘ|| మీ|| పరిమాణంగల గుంటలు తీసి అందులో వర్షపు నీరు నిల్వచేయాలి.
8. పంట మార్పిడి వద్దతి అవసరము.
9. మిశ్రమ పంటలు :
కంది + పెసర
కంది + మినుము
కంది + వేరుశనగ లాంటివి వేసుకోవాలి.
10. వర్షపునీటిని నద్దినియోగం చేసుకొని ఎరువులు చాళ్ళలోనే వేయాలి.
11. విత్తనం-వాలుకు అడ్డంగా చాళ్ళలో వేయాలి.
12. వర్షాభావ పరిస్థితులలో పంటను కాపాడుకొనుటకు 'యూరియా' పిచికారి లాంటి మార్గాలు తెలుసుకోవాలి.
13. సూబాబుల్, వేపలాంటి మొక్కలను వేసుకోవాలి.
14. సిఫారసు చేసిన రకాలు వాడాలి.

ఈ మాసపు వ్యవసాయ పనులు

వరి : సార్వా వరి నాట్ల, ముందుగా నాటిన వాటికీ అంతర కృషి ఎరువులు వేయడం అలాగే సస్యరక్షణ కూడా అవసర మవుతుంది.

జొన్న : ఖరీఫ్ జొన్న విత్తు, గత నెలలో విత్తి పంటకు ఎరువు వేయడం, అంతర కృషి మొక్కలు పలువగా వేయడం.

మొక్కజొన్న : అంతరకృషి, సస్యరక్షణ

పొగాకు : నారుమళ్లు తయారుచేయడం.

పసుపు : దుగ్గిరాల ప్రాంతంలో నాట్లకోసం భూమిని తయారు చేడయం, ఎరువులు వేయడం, గోదావరి ప్రాంతంలో పైరులో కలుపు తీయడం, గొప్ప త్రవ్వడం చేయాలి. దుగ్గిరాల ప్రాంతంలో నాట్ల కోసం సిద్ధం అవ్వాలి.

మిరప : నారుమళ్లలో విత్తనాలు విత్తాలి. నారుమళ్లను తయారు చేసి చవరలో నాట్లకు సమాయత్తం అవ్వాలి.

ఆముదం : రసాయనిక ఎరువులు వేసి కలుపు తీయడం వంటివి చేయాలి.

సజ్జ : రసాయనిక ఎరువులు వేసి ఖరీఫ్ పైరు విత్తడం.

ప్రత్తి : పర్వాధారపు పంటకు అంతరకృషి ఎరువులు వేయడం.

పశువులు : దామ్మ, పారుడు, గురక, గాలి కుంటు, మరియు ఇతర వ్యాధుల నుండి కాపాడుటకు చర్యలు తీసుకోవలసి వుంటుంది.

కృషి జరిపి కలుపు లేకుండా చేయాలి. కలుపు నివారించడానికి సిమాజెన్, అట్రాజెన్ వంటి మందులు వాడి కలుపును నివారించ వచ్చును.

సస్యరక్షణ :

తేలిక నేలలందు చదల నివారణకు 10 శాతం బి.హెచ్.సి. పాడిని దుక్కిలో వేసి దున్నాలి. బంక తెగులు ఆశించినట్లయితే థైరం మందును 3 గ్రాములు కీలో విత్తనంలో కలిపి ఎత్తున పుద్దిచేయాలి. లేదా చిరుపాట్ల దశలో 0.15 శాతం థైరం మందును పిచికారి చేయాలి.

పంటకోతలో పిలక కంకిల కంటే ముందు ప్రధాన కాండపు పిలక మొదటి కోతకు వస్తుంది. కోసిన కంకులను బాగుగా ఆర్థబెట్టి, బంతి కట్టవలయును. గింజలను నిలువ చేయడానికి సంచులు, లేక పిపాలను సేకరించుకోవాలి. గింజలను ఎండబెట్టినట్లయితే పురుగుల బారి నుండి కాపాడవచ్చును.

ఎలుకలు - నిర్మూలన

ఎలుకల బారినండి తమ ఆహార ధాన్యాలను, పంటలను కాపాడు కోవడం గురించి ప్రతి రైతు తెలుసుకోవలసిన అవసరం ఎంతైనా వుంది. ఎలుకలు తినే ఆహార పదార్థాల కంటే వాటిని నాశనం చేసేది రెట్టింపు వుంటుంది. అందువల్ల వాటి నిర్మూలన కార్యక్రమాన్ని చేపట్టినట్లయితే రైతు సోదరులకు అధిక ప్రయోజనం ఉంటుంది. ఎలుకల వలన ఎంత హాని జరుగుతుందనేది ప్రత్యేక వ్యాసంలో పాండు పర్చాం.

రైతులు గమనించ వలసిన ముఖ్య విషయం ఏమంటే ఎలుకల నిర్మూలన కొరకు కావలసిన జింకు ఫాస్ఫేటు మరియు అల్యూమినియం ఫాస్ఫేడ్ మందులను, సరిహద్దులను ఉచితంగా వ్యవసాయ శాఖ ద్వారా పొందవచ్చును.

సామూహిక నిర్మూలన :

జింక్ ఫాస్ఫేడ్ మరియు అల్యూమినియం ఫాస్ఫేడ్ మందులను ఉపయోగించి నిర్మూలన కార్యక్రమం చేపట్టి ఒక రోజు ముందుగా ఎరను (మందులను) కలపని ఆహారాన్ని ఉపయోగించి, ఎలుకలు ఈ ఎరను తినుటకు అలవాటు పడేటట్లు చేయాలి. ఆ తర్వాత జింకు ఫాస్ఫేడ్ (ఎర) విషపు మందును కలిపిన ఆహారాన్ని ఉపయోగించాలి. ఎకరానికి ఒకసారి 8 గ్రాముల జింక్ ఫాస్ఫేడ్ మందు అవసరం వుంటుంది.

ఎరను ఎలా తయారు చేయాలి :

100 గ్రాముల జింక్ ఫాస్ఫేడ్ ఎరను తయారు చేయడానికి బియ్యపు పిండి, గోధుమ పిండి, మొక్కజొన్న పిండి లేక సజ్జ పిండిలేక సజ్జపిండిని ఆహార పదార్థముగా సుమారు 96 గ్రాములు (సుమారు టీ కప్పు), ఎరగా తీసుకున్న జింక్ ఫాస్ఫేడ్ మందును 2 గ్రాములు (సుమారు 1/2 టీ స్పూను) దీనితో పాలుగా నూనె రెండు గ్రామాలు తీసుకొని ఈ మొత్తానికి కొన్ని ఉల్లిపాయ ముక్కలను కూడా కలపాలి. ఈ మిశ్రమాన్ని ఎలుకలు ఎక్కిడైతే బాగా సంచరిస్తుంటాయో గుర్తించి ఆ ప్రదేశంలో ఈ మందును సుమారు 20 గ్రాములు పెట్టాలి.

మూడవ రోజు ఉదయం ఎలుకలు తినగా మిగిలిన విష పదార్థము, చచ్చిన ఎలుకలు మొదలగు వాటిని అక్కడ నుండి తొలగించి పొలంలో ఒక మూలన అడుగు లోతు గుంట తీసి కప్పాలి. తరువాత అన్ని కన్నములను మూసి వేయాలి. ఆ మరుసటి రోజు కన్నాలను అదే రోజు అల్యూమినియం ఫాస్ఫేడ్ బిళ్లలను వేసి మిగిలిన ఎలుకలను నిర్మూలించ వచ్చును. రెండు భాగాలుగా చేసి ఒక్కొక్క భాగంలో ఒక భాగాన్ని వేసి తడి మట్టితో కప్పాలి. వాతావరణంలోని తేమ తగలగానే బిళ్లనుండి వెలువడే విషవాయువు ఎలుకలనే కాకుండా వాటి పిల్లలను కూడా చంపుతుంది.

నీటిపై తేలియాడే పంటలు

నీటి పంటలు పండించడం చూసి వుంటారు. కానీ, నీటిపై పంటలు పండించడం ఎక్కడా చూసి వుండదు. మరెక్కడైనా ఇది అసాధ్యమే వుండొచ్చు కానీ చెనాలో మాత్రం ఇది సాధ్యమేనని ఆ దేశం వ్యవసాయ శాస్త్రవేత్తలు రుజువు చేశారు.

నీటి ఉపరితలంపై తేలియాడే పంటలు పండించి ఈ శాస్త్రవేత్తలు తమ దేశ ఘనతను చాచారు. వ్యవసాయ రంగంలో చరిత్రలోనే అపూర్వ మయిన విజయం సాధించి ప్రపంచ దేశాలకు మార్గ దర్శకులైనారు.

చెనా వ్యవసాయ శాస్త్రవేత్తలు రూపొందించిన ఈ నవీన విధానంలో ఒక తేలిక పదార్థంపై గింజలు, ఎరువులు జల్లుతారు. దాన్ని ఒక తాడుకు అనుసంధానిస్తారు. ఇలా తయారుచేసిన అనేక తాళ్లను చివరకు నీటి ఉపరితలంపై తేలియాడేలా చేస్తారు. పంట పండి కోత కొచ్చాక జాలరి చేపల వలను లాగినట్లుగా ఈ తాళ్లను ఒడ్డుకు లాగుతారు. ఇచ్చుకాస్త ఎక్కువే అయినప్పటికీ ఈ సూతన విధానం వల్ల ఎన్నో ప్రయోజనాలు ఉన్నాయని శాస్త్రవేత్తలు అంటున్నారు.

ఒకవైపు నీటిపైన పంటలు పండిస్తూనే మరో వైపు నీటి

గర్భంలో చేపల పెంపకాన్ని చేపట్టవచ్చునంటున్నారు. పెగా ఈ పంటలపై ద్రవ రూపంలో ఉండే మందులు చల్లాల్సిన అవసరం వుండదు కనుక ఇవి కాలుష్యానికి కడు దూరంగా వుంటాయి. అంతేగాక ఎన్నో తుఫానులు వరదలు, కరువు కాలాలు సంభవించినా ఈ సూతన విధానంలో పంటలకు ఏ విధమైన నష్టం వుండదు. ఒకవేళ కలిగినా అది స్వల్పంగానే ఉంటుందని అంటున్నారు. ఈ సందర్భంగా గత కాలపు తుఫానులను ఉదహరిస్తున్నారు. 1990లో మూడు తుఫానులు సంభవించాయి. అయినా ఈ విధానంలోని పంటకు ఏమంత నష్టం సంభవించ లేదని చెప్పారు. పెగా ఈ విధానం వల్ల హెక్టారుకు అదనంగా పండించారు. మొదటి సారిగా ఈ విధానాన్ని జిజియాంగ్ రాష్ట్రంలో ప్రయోగాత్మకంగా అమలు చేయగా హెక్టారుకు 11 బన్నుల అధిక దిగుబడి సాధ్యమైంది. గత ఏడాదిలో ఇది మరింత పెరిగింది. అలాగే చేపల పెంపకంలో కూడా ఉత్పత్తి గణనీయంగా పెరిగింది. హెక్టారుకు 8.5 బన్నుల చేపలను అదనంగా ఉత్పత్తి చేశారు. పెరుగుతున్న చెనా జనాభాతోపాటుగా ఆహార ధాన్యల ఉత్పత్తి పెరగడానికి ఈ విధానం తోడ్పడుతుంది.

సార్వా-నారుమళ్ల తయారీ

1. ఒక పంట మూగాణి భూములకు :

స్వర్ణ (యం.టి.యు 7029), స్రతిభ (యం.టి.యు. 5293), వజ్రం (యం.టి.యు 5249), చైతన్య (యం.టి.యు. 2067), (యం.టి.యు. 4870), క్రిష్ణవేణి (యం.టి.యు. 2077).

2. రెండు పంటల మూగాణి భూములకు :

స్వర్ణ, వజ్రం, చైతన్య (యం.టి.యు. 4870), ఫల్గుణ (ఆర్.పి.డబ్ల్యూ 6-17).

3. మొట్ట భూములకు :

స్వర్ణ, ప్రభాత్ (యం.టి.యు. 3626), (యం.టి.యు. 2400), దాన్యలక్ష్మి (బిపిటి 1235), రాశి (ఐ.ఇ.టి. 1444), తులసి (ఐ.ఇ.టి. 7614)

4. చౌడు భూములకు :

స్వర్ణ, ప్రకాష్ (ఆర్.పి 4-14), చైతన్య.

నారుమడి తయారీ :

ధృఢమైన, ఆరోగ్య వంతమైన నారును పొందాలంటే :

1. వేసవిలో నారుమడిని వీలైనన్నిసార్లు రోతుగా దున్ని కలుపులేకుండా చెయ్యాలి వీలున్న చోట్ల పశువుల గెత్తం బాగా వాడాలి.
2. నీరు పెట్టడానికి, తియ్యడానికి వీలుగా కాలువలు ఏర్పాటు చెయ్యాలి.
3. స్రతి సెంటుకు 5 కీలోల విత్తనము వెయ్యాలి. విత్తనం ఎక్కువైతే నారు బలహీనముగా తయారవుతుంది. తక్కువ విత్తనాలు వేస్తే నారు తీసేటప్పుడు సులువుగా రాక వేళ్ళు తెగిపోయి నాటిన తరువాతన మొస తిరగడం ఆలస్యమవుతుంది.
4. మంచి ధృఢమైన నారు కావాలంటే ధృఢమైన వైనతం కావాలి. దీని కొరకు 10 లీటర్ల నీళ్ళలో 3 కీలోలు ఉప్పును కలిపి, దానిలో మనం వేయదలచిన విత్తనాన్ని పోసి బాగా కలిపినట్లయితే తప్ప, అరగింజలు పైకి తేలతాయి. అట్లు పైకి తేలినవాటిని తీసివేసి, అడుగున చేరిన మంచి నీటిలో 2-3 సార్లు కడిగినట్లయితే ఉప్పు పోతుంది. మంచి

ధృఢమైన విత్తనం లభిస్తుంది. మంచి నీటిలో కడగపోతే మొలక శాతం దెబ్బతింటుంది.

5. నారు తీసినప్పుడు ముందుగా నీరు పెట్టి నేలను బురద పదునులో ఉంచాలి. పీకిన నారు కట్టలను వాడి పోకుండా నీడలోనే ఉంచాలి.
6. నారు తీసేటప్పుడు లేత పచ్చ రంగులో ఉంటే నాటిన తర్వాత తొందరగా కోలుకొని పిలక తొడుగుతాయి. కాని పచ్చగా ఉంటాయి. మోస ఎండిపోయి త్వరగా నాలుకోదు. అందుచేత నారు మడికి ఎట్టి పరిస్థితులలోను నారు తీసే పది రోజుల ముందు స్రతజని ఎరువు వెయ్యకూడదు.
7. నారు రెండు మూడు ఆకులు తొడిగే వరకు ఆరు తడి పెట్టాలి. ఆ తర్వాత మడిలో నీరు పల్చగా ఉండేలా చూడాలి. నీరు తగినంత లేకపోతే నేల సన్నని బీటలు వారి వేళ్ళు రోతుకు పోయి నారు తీసేటప్పుడు తెగిపోతాయి.

జి వా బు లు

1. జనరల్ అగ్రిమెంట్ ఆన్ బారిఫ్స్ అండ్ ట్రేడ్ (వాణిజ్య సుంకాల సాధారణ ఒప్పందం) 1948లో ఏర్పడినది.
2. గాట్ సంస్థకు డైరెక్టర్ జనరల్.
3. 8వ రౌండు.
4. వ్యవసాయం, సర్వీసులు, మేఫో హక్కులు
5. యం.టి.ఓ. (బహుళ వ్యాపార సంస్థ)
6. అమెరికా, ఫ్రాన్సు, జపాన్ వంటి అభివృద్ధి చెందిన దేశాలు.
7. వెనుకబడిన దేశాలను
8. జెనిటిక్ ఇంజనీరింగు
9. కొత్తగా కనుగొన్న ఒక వస్తువు పై ఇచ్చే గుత్త హక్కునే పేటెంట్ చట్టం అంటారు. ఇది మన దేశంలో 1970 నుండి అమల్లో వుంది.
10. వ్యవసాయం, మందులు, చేనేత బట్టలు, ఇన్సూరెన్సు వగైరా.
11. పీటర్ సదర్లాండ్.

కోళ్ళ పెంపకం = మొళకువలు

(గత సంచిక తరువాయి ...)

కోళ్ళ పెద్ద నిర్మాణం గురించి గత సంచికలో కొంతవరకు తెలుసుకున్నాము. పెద్ద నిర్మాణం నకు సులభంగా తక్కువ ఖర్చుతో దొరకు రాయి, ఇటుక, కలప, బోద, కొబ్బరి లేక తొటి ఆకు మొదలగునవి వాడవచ్చును. అయితే ఖర్చు తగ్గించాలనే ఉద్దేశ్యంతో నిర్మించే పెద్దను ఎలుకలకు, అగ్ని ప్రమాదములకు అనువుగా ఉండేట్లు నిర్మించకుండా జాగ్రత్త వహించాలి. వాటి రక్షణకై కాంక్రీటు నేల, ప్రక్కలో అల్లిన ఇసుప తీగ తొడిగితే మంచిది. కోడి పిల్లలను, పెరిగే కోళ్ళను, గ్రుడ్లు పెట్టే కోళ్ళను వేర్వే పెద్దలో పెంచడం మంచిది. చిన్నకారు రైతులకు ఇది సాధ్యం కాదు. కాబట్టి అన్ని దశల కోళ్ళను ఒకే పెద్దలో పెట్టటం తప్పనిసరి. పెద్ద వెడల్పు 25 నుండి 30 అడుగులకు మించకుండా జాగ్రత్త పడి, కోళ్ళ సంఖ్యను బట్టి పొడవు ఎంతయినా పెట్టుకోవచ్చును. పెద్ద ప్రక్క గొడలు 2 అడుగుల ఎత్తువుండి, ఆపైన 5 అడుగుల ఎత్తువరకు ఇసుప తీగను అమర్చవలెను. చూరు 3 అడుగులు ఉండేట్లు చూడాలి. కప్పును ఆస్బెస్టాస్ రేకులతో వేయుట మంచిది. పెద్దలో ఎండపడకుండా ఉండుటకు గాను, పెద్దను తూర్పు పడమరలో దిశలో కట్టుకొనవలెను.

వివిధ దశలలో కోడి యాజమాన్యము :

కోళ్ళ పెంపకములో యాజమాన్యము చాలా ముఖ్యమైనది. సమర్థవంతమైన యాజమాన్యమునకు, రైతులలో శ్రద్ధ, ఆశక్తి, అధిరుచి, కృషి, పట్టుదల శాస్త్రీయ విజ్ఞానము ఎంతో అవసరము. మనము కోడిని పెంచి, పోషించిన విధానంపైనే దాని గ్రుడ్ల దిగుబడి ఆధారపడి ఉంటుంది. కోళ్ళ పోషణ వాటి వయస్సుని బట్టి మూడు దశలుగా విభజించబడినది. కాబట్టి వాటి యాజమాన్యపు పద్ధతులు కూడా కోళ్ళ వయస్సును బట్టి మారుతుంటాయి.

కోడి పిల్లల పెంపకము :

పుట్టినప్పటి నుండి 8 వారముల వయస్సు వచ్చే వరకు గల దశను పిల్లదశను స్టార్టరు దశ అంటారు. కోళ్ళ పరిశ్రమలో

దాదాపు 5 లేక 6 శతము ఖర్చు చిన్న పిల్లల కొరకు వినియోగించటం జరుగుతుంది. ఈ దశలో కోడిపిల్లనున్నితముగా ఉండి తక్కువ రోగ నిరోధక శక్తి కలిగి ఉంటుంది. కాబట్టి వాటి పోషణలో శ్రద్ధ వహించవలెను. అప్పుడే అవి వాతావరణ పరిస్థితుల నెదుర్కొని పెరిగి ఉత్తమమైన గ్రుడ్లు పెట్టే కోడిగా మారగలుగుతుంది. వీయినంత వరకు ఒక రోజు వయసు పిల్లలతో పరిశ్రమ ప్రారంభించటం మంచిది.

కోడి పిల్లల రాకకు పది రోజుల ముందుగా పెద్దలోని బూజా, దుమ్ము దులిపి, నున్నము వేయించాలి. బ్రూడరు, మేత తొట్లు, నీటి తొట్లు కడిగి క్రిమి సంహారక మందుతో (ఫినెల్) శుభ్రపరచాలి. పరిపాట్లు లేక వేరుశనగ పొట్టు 4 అంగుళముల మందములో నేలపై వేసి లిట్టరు పైన కాగితములు పరచాలి. కోడి పిల్లల మేత తొట్లు, నీటి తొట్లు, బ్రూడరు తొట్ల చుట్టూ బండి చక్రములోని ఆకులలాగా ఒకదాని తరువాత ఒకటి అమర్చాలి. మొక్కజొన్న నూకను, కాగితముపై పలుచగా చల్లవలెను. బ్రూడరు చుట్టూ 2-3 అడుగుల దూరములో 18 అం. ఎత్తుగా అట్టగాని వృత్తాకారములో తీగగాని అమర్చాలి.

కోడి పిల్లలు వచ్చిన తరువాత పాటించవలసిన విషయాలు

బ్రూడింగ్ :

కోడిపిల్లలు తొలిదశలో పరిసరాల ఉష్ణోగ్రత మార్పులకు తట్టుకొనేటంతటి శక్తి కలిగి ఉండవు. అందువల్ల కృత్రిమముగా వేడిని కల్పించుటను "బ్రూడింగ్" అంటారు. ఈ బ్రూడింగ్ 6 వారముల వరకు అవసరము. అయితే బ్రూడింగ్ కు ఉపయోగించే బ్రూడరు క్రింద వేడిని కోడి పిల్లల వయస్సుని బట్టి క్రమంగా 95° ఫారన్ హీట్ నుండి 70° డిగ్రీలకు తగ్గించవలెను. బ్రూడరు క్రింద వేడి ఎక్కువయితే పిల్లలు దూరముగా వెళ్ళిపోతాయి. తక్కువ యినట్లయితే పిల్లలన్నీ మధ్యలో గుంపుగా వుంటాయి. దీన్ని బట్టి వేడిని అంచానా వేసి వేడిని తగ్గించటమో, ఎక్కువ చేయడమో చేయాలి. 4 అడుగుల వ్యాసము కల బ్రూడరు క్రింద 250 నుంచి 300 పిల్లలను పెంచవచ్చును.

వ్యవసాయ పదబంధము

1		2		3	4
	X	5	6		
7		8			X
9			10		11
12				13	
	2		15		

నిలువు :

1. పంటను కోశాక ఇక్కడకు చేరుస్తారు (3)
2. కాయలను ఇది తింటుంది (3)
3. పాలానికి మరోపేరు (2)
4. వర్షం పడగానే పాలాన్ని దున్నుతారు (2)
5. నాలుకకు ఇది బాగుంటుంది (2)
6. ఇది పుల్లగా వుంటుంది (3)
7. వరదలోస్తే పంటకు సంభవించేది (3)
8. పురాతన మానవులు నివసించే ప్రదేశం (3)
9. ట్రుకాపీకి తెలుగు పేరు (3)
10. ఇంటికి ఇది అవసరం (3)
11. గ్రామాల్లో చాటింపు చేసే సాధనం (2)

* విషాదులు బూర్జువాయిలకు తెలియవు.

కోడి పిల్లలు వచ్చిన తరువాత, ముందుగా అమర్చిన బ్రూడరు క్రింద వదిలే ముందు వాటి ముక్కు నీటి తొట్లలోను, మేత తొట్లలోను ముంచాలి. దీనితో అవి నీరు త్రాగడానికి, మేత తినడానికి అలవాటు పడతాయి. చుట్టు అమర్చిన అట్టదడిని 2 రోజుల కొకసారి క్రమంగా దూరంగా జరుపుతూ, 10వ రోజున పూర్తిగా తీసివేసి గది మూలలందు అట్టలు అమర్చాలి.

పిల్లలకు సరిపడినంత మేత మరియు నీటి తొట్లను అమర్చాలి. మొదటి వారములో ఒక పిల్లకు ఒక అంగుళము స్థలము చొప్పున, 50 పిల్లలకు దాదాపు 24 అం.పాడవుగల

అడ్డం :

1. నీరుతోపాటు ఇది పెరిగి పంటను దెబ్బ తీస్తుంది (3)
2. కాయకు ముందు ఇది పూస్తుంది (2)
3. వేప పువ్వు రుచి (2)
6. దీనితో తడుస్తారు (3)
7. ఇది చేరితే పంట కుళ్ళి పోతుంది (3)
8. గడ్డపారతో పీటిని త్రవ్వతారు (3)
9. వేరుశనగ కాయల్ని రాతిపూల ఇది త్రవ్వతుంది (2)
10. కూరగాయల్ని దీనితో తూస్తారు (3)
12. రాతిపూల నిద్రలో ఇవి వస్తాయి (3)
13. కూరల్లో ఇది తప్పని సరి (2)
14. శ్రమచేస్తే ఇది వస్తుంది (3)
15. నిండు చంద్రుడు కనపడే రోజు (3)

గమనిక : నిలువు నాలుగవ వరుస, అడ్డం మూడవ వరుస కలిసే గడిలో "సున్న" వస్తుంది.

మేత తొట్టి సరిపోతుంది. ప్రతి బ్రూడరు క్రింద 3 - 4 నీటి తొట్లను అమర్చాలి. వాటిని రోజూ శుభ్ర పరచి మళ్ళీ నీటితో నింపుతూ వుండాలి.

పిల్లల గృహములో రాత్రి అంతా లైట్లు వెలుగు తుండాలి. పిల్లలకు మొదటి 10 రోజులలోనే "డీ బీకర్" అను పరికరము సహాయముతో ముక్కుల వరకు కత్తిరించవలెను. దీనివలన, పిల్లలు ఒకదాని నొకటి పొడుచుకోవడం, మేతను తొట్లనుండి క్రిందకు త్రోయడం తగ్గుతుంది.

సాధారణముగా పుట్టిన రోజునే కోడి పిల్లలను హేచరీవారు మెరెక్స్ రోగానికి టీకా వేస్తారు. తరువాత సామాన్యరోగాలైన కొక్కిర తెగులు మరియు మశూచి వ్యాధులకు మొదటి రెండు వారాలలో తగిన మోతాదు మరియు పద్ధతులలో టీకాలను వేయించాలి. రక్తపారుడు రోగము రాకుండా, మేతలో బైపురాను లేక ఏంప్రాలు లేక డాల్ వంటి మందులను మేతలో కంపెనీవారు సూచించిన మోతాదులో కలపాలి.

(వచ్చే సంచికలో మరిన్ని విషయాలతో...)

శాస్త్రవిజ్ఞానం

ఎస్. వెంకటరావు

పంచంలో అతి మొండి ప్రాణులని పేరు పడ్డవి ఎలుకలు. పిల్లల్ని కని పాలిచ్చి పెంచే ఉన్నత స్థాయి జంతువులను 'క్షీరదాలు' అంటారు. ఎలుకలు కూడా ఈ తరగతికి చెందిన జంతువులే. క్షీరదాలలో 3,500 జాతులు వుంటే వాటిలో ఎలుకలే 1000 జాతుల వరకు ఉన్నాయి. ఎలుక జాతులే కాదు, ఒక్కో జాతిలో నివసించే ఎలుకల సంఖ్య కూడా చాలా అధికం. ప్రపంచంలో సర్వ వాతావరణ పరిస్థితులలోనూ, అన్ని ప్రాంతాలలోనూ ఎలుకలు నివసించ గలుగుతాయి. ప్రపంచంలో మనుషుల ఇళ్ళలోనే 1000 కోట్ల ఎలుకలు నివసిస్తున్నాయని అంచనా. ప్రతి చదరపు మీటరు ప్రాంతానికి ఒక ఎలుక చొప్పున వాటి సాంద్రత వుంది. ఈ ప్రపంచంలో మనుషుల తర్వాత అన్నిరకాల చాలా వరణ పరిస్థితులలోనూ నివసించగల జంతువులు, అధిక సంఖ్యలో బ్రతక గలిగే జంతువులు ఎలుకలేనని శాస్త్రవేత్తలు చెబుతున్నారు.

ఎలుకలకు రెండు జతల కోర దంతాలుంటాయి. ఇవి వాటి జీవితాంతం పెరుగుతూనే వుంటాయి. వాటికి అమర్చబడిన కండరాలు బాగా అభివృద్ధి చెంది ఎలాంటి పదార్థాలైనా కొరకడానికి అనువుగా వుంటాయి. అందుకే ఎలుకలు కొరకని పదార్థ మంటూ ఉండదు. గృహోపకరణాలే కాక, గోడొడ్లలోని వస్తువుల నన్నింటిని తినేస్తాయి. సాగునీటి వైపులను, విద్యుత్ కేబుళ్లనూ, ఇటుకలనూ, చివరకూ కాంక్రీటు గోడలు కూడా ఎలుకల వాత బడతాయి. ఆట అందుకే ఒక చిన్న ఎలుక పెద్ద, పెద్ద ప్రమాదాలను కయిగజేస్తుంది. ఒకసారి న్యూయార్కు నగరానికి విద్యుత్ సరఫరా చేసే కేబుళ్లను ఎలుకలు కొరికి వేయడంతో విద్యుత్ సరఫరా ఆగిపోయింది. దాంతో అవి ప్రముఖంగా వార్తల్లోకి ఎక్కాయి. అనేక సార్లు రిజర్వాయరు గోడలకు, కట్టలకు సారంగాలు త్రవ్వి వరదలకు కారణమయ్యాయి.

వ్యవసాయానికి ఎలుకలు కలిగించే హాని అంత ఇంత కాదు. మన దేశంలో ప్రతి ఏటా 3000 మైళ్ల పొడవుగల రైలు బోగీలు నిండే తిండి గింజలును ఎలుకలు తింటున్నాయని ఒక అంచనా. ఆసియాలో ప్రతి ఏటా ఎలుకలు తినే గింజలు 250 కోట్ల మంది ప్రజలకు ఆహారానికి సరిపోతుంది.

అంతేకాదు ఎలుకలు 20 రకాల వ్యాధులను మనుషులలో వ్యాపింప జేస్తాయి. వాటిలో ప్లేగు, టైఫస్ వ్యాధులు అతి భయంకర మైనవి. 1665లో ఐరోపాలో ఎలుకలు వ్యాపింప జేసిన ప్లేగు వ్యాధికి 1,347 కోట్ల మంది మరణించారు. 1890లో లండన్ లోను 10 లక్షల మంది ఈ వ్యాధివల్ల మరణించారు. ప్రస్తుతం ఈ వ్యాధిని చాలా వరకు అరికట్ట గలిగారు.

ఎలుకలకు గల మరో ముఖ్య లక్షణం. అవి ఎలాంటి అవాంతరాన్నైనా అధిగమించి బ్రతక గలవు. అణు బాంబులు పరీక్షించిన ఛసేపిక్ ద్వీపాలలో అన్ని రకాల జీవులు మరణించాయి కాని ఎలుకలు మాత్రం చావకపోగా మామూలు గానే సంతానం ఉత్పత్తి చేశాయి. ఎంత ఎత్తయిన చెల్లయినా ఇట్టే ఎక్కేస్తాయి. భవనాలు, మేడలు, మెద్దలూ ఎక్కడం వెన్నతో పెట్టిన విద్యుత్ అయిదు అంతస్తుల భవనం నుండి క్రింద పడేసినా ఒళ్ళుదులుపుకొని పారిపోతాయి. నీళ్లలో పడేస్తే కూడా కొన్ని రోజుల వరకు నీళ్లలో ఈది బ్రతక గలవు. ఒకే ఒక్క కొబ్బరి చెట్టు మీద కొన్ని తరాలపాటు క్రిందికి కూడా దిగకుండా జీవించిన ఎలుక జాతిని శాస్త్రవేత్తలు కనిపెట్టారు. అంతంత మాత్రం విషం గల పురుగులను తిని చక్కగా జీర్ణం చేసుకుంటాయి.

ప్రకృతిలో ఎలుకలకు సరైన శత్రువు పిల్లి. అయితే పిల్లులు పుట్టి తినగలిగే సంఖ్య కంటే కొన్ని రెట్ల అధికంగా ఎలుకల సంతతి ఉత్పత్తి అవుతోంది. రైతుల ఇళ్లల్లో, తిండి గింజల గిడ్డంగులలో, పంట పొలాలలో సరకుల గోడొడ్లలోను,

పురుగు మందుల కొనుగోలులో తీసుకోవలసిన జాగ్రత్తలు

1. వ్యవసాయ శాస్త్రవేత్తలు సిఫారసుచేసిన మందు మాత్రమే కొనుగోలు చేయాలి.
2. లైసెన్సు కలిగిన విక్రయ కేంద్రం నుండి మాత్రమే కొనుగోలు చేయాలి.
3. అవసరమున్నంతవరకే కొనుగోలు చేయాలి.
4. ధరల పట్టికలో నున్న ధరలకు మాత్రమే కొనుగోలు చేయాలి.
5. గడువు తీరిన మందులను కొనుగోలు చేయరాదు.
6. బిల్లు లేనిదే కొనుగోలు చేయరాదు.
7. బిల్లులో బ్యాచ్ నెంబరు వ్రాయించకుండా కొనుగోలు చేయరాదు.
8. ఖాళీ అయిన పురుగుమందు డబ్బాలు, గోతాములు ఎవరికీ విక్రయించరాదు. అట్లు విక్రయించిన వాటిలో

- నకిలీ మందులను నింపి అమ్ముటకు అవకాశము కలదు. కావున ఖాళీ అయిన పురుగుమందు డబ్బాలు, గోతాములు పాడుచేసి లోతైన గోతులలో పూడ్చి పెట్టాలి.
9. అనుమానము వచ్చినచో తగు రుసుము చెల్లించి తాడేపల్లి గూడెంలో ఉన్న పురుగుమందుల పరీక్షా కేంద్రములో పురుగుమందుల నాణ్యతను పరీక్షించ వచ్చును.
10. ఎవరైనా నకిలీ మందులు, నాణ్యతలోపించిన మందులు అమ్ముతున్నట్లయితే లేదా తయారు చేయుచున్నట్లు లేదా దాచివుంచినట్లు తెలిసిన వెంటనే సదరు సమాచారం వ్యవసాయ అధికారులకు తగుచర్యకు తెలుపవలెను.
11. ఎవరైనా లైసెన్సు లేకుండా మందులు అమ్మిన, అమ్మజూసిన, తయారు చేసిన లేదా దాచినట్లు తెలిసిన తగుచర్యకై వెంటనే వివరములతో సహా వ్యవసాయ శాఖాధికారికి తెలుపవలెను.

(10వ పేజీ తరువాయి)

ఎలుకల నిలయాలుజ అవి తినే ఆహారం విలువ లెక్కగడితే భయం వేస్తుంది. అందుకే మనిషికి ఎలుక పెద్ద శత్రువుగా మారింది.

మరి వాటిని నిర్మూలించే మర్గాంతరం వుందా ?

బోన్లు ఉపయోగించి పట్టుకోవడం, ఎలుకల మందు పెట్టడం, ఎలుకలు చొరబడలేని విధంగా ఆహార గిడ్డంగులు నిర్మించడం మొదలైనవి. వాటి నుండి మనల్ని మనం రక్షించుకునే మార్గాలు కొన్ని అయితే ఏదో ఒక చోట ఏదో ఒక పద్ధతిని ఉపయోగిస్తే ఇవి నిర్మూలన కావు. అలా చేసిన ప్రయత్నాలు కూడా విఫలమైన తర్వాత ఇప్పుడు ఎలుకల నిర్మూలనకు సమగ్ర విధానం రూపొందిస్తున్నారు.

ఎలుకల వల్ల ఇంత హాని ఉన్నప్పటికీ కొన్ని ప్రయోజనాలు కూడా వున్నాయి. ముఖ్యంగా తెల్ల ఎలుకలను వైద్య ఆరోగ్య రంగంలో ప్రయోగాలు నిర్వహించడానికి విస్తృతంగా ఉపయోగించుకుంటున్నారు. మనుషుల మీద ప్రయోగించే ముందు ఇంకా అనేక రకాల మందులను ఎలుకలపై ప్రయోగించి చూస్తారు.

మీకు తెలుసా?

1. గాట్ (GAAT) అంటే ఏమిటి? ఇది ఎప్పుడు ఏర్పడింది?
2. డంకెట్ ఎవరు ?
3. ఇప్పుడు జరుగుతున్న గాట్ చర్యలు ఎన్నో రౌండు ?
4. ఇప్పుడు కొత్తగా గాట్ పరిధిలోకి తెచ్చిన రంగాలేమిటి ?
5. గాట్ ఒప్పందం జరిగితే కొత్తగా అవతరించబోయే సంస్థ పేరేమిటి ?
6. ప్రపంచంలో వ్యవసాయ రంగానికి సబ్సిడీలు ఏ దేశాలు ఎక్కువగా ఇస్తున్నాయి ?
7. సబ్సిడీలను తగ్గించుకోమని ఎవరిని కోరుతున్నారు?
8. సంకరజాతి విత్తనాలు, పశువులను తయారుచేసే శాస్త్రం పేరేమిటి ?
9. పేటెంట్ చట్టం అనగానేమి? అది మన దేశంలో ఎప్పుడు ఉనికిలోకి వచ్చింది ?
10. డంకెట్ ప్రతిపాదిస్తున్న పేటెంట్ వలన మన దేశంలో ఏయే రంగాలు దెబ్బ తింటాయి?
11. "గాట్" క్రొత్త డైరెక్టర్ జనరల్ ఎవరు ?

కా/ పుతుంబాక వెంకటచలం

మిర్చి ధరకై ఐక్య ఉద్యమం అవసరం

ప్రశ్న

ర్యం ఆంధ్రదేశం అందులోనూ గుంటూరు

జిల్లా మిర్చిపంటకు ప్రసిద్ధి గాంచినది. దేశం మొత్తం మీదనే గుంటూరు మిర్చి అమ్మకాలు, కొనుగోళ్ళకు బహుపెద్ద మార్కెట్ గా వుండేది. వ్యవసాయ ఆర్థిక విధానంలో మార్పులు వచ్చేకొలది మిర్చి ఒక ముఖ్యమైన వ్యాపార పంటగా రాష్ట్ర మంతలా విస్తరించింది. పూర్వం మిర్చి పంట అంతగా లేని అనేక రాష్ట్రాలకు కూడా వ్యాపించింది. వాతావరణ పరిస్థితులలో వచ్చిన మార్పులు, లభ్యమైన నీటి పారుదలను వినియోగించుట మొదలగు కారణాల వలన ఏడాది పాడవునా దేశంలోని ఏదోఒక ప్రాంతంలో మిర్చి పండుతూనే వుంది. అయితే

అమరజీవి రైతు

కా/ పుతుంబాక

వెంకటచలం తుది శ్వాస విడువక ముందు ప్రజాశక్తికి రాసిన వ్యాసాన్ని పునర్ముద్రిస్తున్నాం.

డిసెంబరు నుండి ఏప్రిల్ వరకు దీనికి ప్రధాన సీజన్ గా చెప్పవచ్చు.

ఎకరాకు ఎక్కువ ఉత్పత్తిచేసి తగు ఆదాయం పొందాలనే లక్ష్యంతో రసాయనిక ఎరువులు, వివిధ రకాల తెగులు మందులు వినియోగించి ఏడాదిలో పది మాసాల పాటు రైతులు మిర్చి పండించుటకు ఎంతో కష్టపడుతున్నారు. బహుశా మరేయితర వ్యాపార పంటకు పెట్టినంత అధిక పెట్టుబడిని ఈ పంటకు పెట్టవలసి వస్తున్నది. తగినంత

ధర వస్తుందనే ఆశతో అధిక ఉత్పత్తి అభించుటకు గాను వేలకు వేల రూపాయలు పెట్టుబడి పెడుతున్నారు. ఒక్కొక్క రైతు ఎకరాకు రు. 10,000/-ల నుండి రు. 20,000/-ల వరకు పెట్టుబడి పెడుతున్నాడంటే వినేవారికి ఆశ్చర్యం కలిగి తీరుతుంది. అయితే ఇది కఠిన వాస్తవం. ఇంత పెట్టుబడి రైతుకు ఎక్కడ నుండి వస్తుంది? అనే ప్రశ్నకు కూడా సమాధానం కావాలి. పంట వేయడం ప్రారంభమైన తరువాత కనీసం నాలుగైదు మాసాలు పైరును పోషించవలసి వుంటుంది. పది పన్నెండు దఫాలుగా కోతకు వస్తుంది. సామాన్య రైతులు మొదటి కోత మిర్చి ఎండిన వెంటనే మార్కెట్ కు తీసుకెళ్ళి అమ్మగా వచ్చిన డబ్బుని తదుపరి పెట్టుబడికి వినియోగిస్తారు. ఆ విధంగా చివరి వరకు అమ్మితే పంట బాగా

వివిధ దేశాలకు మిర్చి ఎగుమతులు

దేశం	1990-91	1991-92	దేశం	1990-91	1991-92
దేశం	లక్షలలో	విలువ (కోట్లలో)	దేశం	లక్షలలో	విలువ (కోట్లలో)
అమెరికా	3775	13.12	2311	08.97	
బంగ్లాదేశ్	17895	17.30	14865	39.14	
మాజీసోవియట్					
యునియన్	302	00.50	191	00.62	
శ్రీ లంక	557	00.83	10135	32.94	
యునైటెడ్ ఆరబ్					
రినల్డిక్	338	00.50	219	00.41	
జపాన్	45	00.13	154	00.82	
ఇంగ్లాండ్	387	00.71	238	00.62	
సింగపూర్	116	00.13	1195	2.11	
తైవాన్	120	00.22	124	00.56	
ఇటలీ	246	00.40	216	00.67	
మెక్సికో	--	--	437	2.33	

గత ఐదేండ్లలో గుంటూరు మార్కెట్ యార్డ్ కు వచ్చిన మిర్చి (క్యంట్, టన్నులలో)

వరి	1988-89	1989-90	1990-91	1991-92	1992-93
ఏప్రిల్	1,24,115	2,27,450	1,40,580	1,70,030	2,90,135
మే	75,220	93,630	40,570	1,02,385	95,130
జూన్	38,895	91,140	67,260	74,605	28,470
జూలై	20,200	47,090	78,700	56,225	12,560
ఆగస్టు	6,030	40,000	87,540	38,850	18,305
సెప్టెంబర్	10,426	55,515	61,685	16,915	16,940
అక్టోబర్	4,925	39,370	78,155	16,810	11,012
నవంబర్	8,495	30,270	70,670	19,770	14,510
డిసెంబర్	5,860	58,075	49,595	24,300	19,665
జనవరి	71,110	1,08,670	92,040	50,350	58,830
ఫిబ్రవరి	1,62,220	1,82,675	1,70,630	1,02,425	1,02,080
మార్చి	1,49,878	2,17,690	1,78,750	1,17,090	1,55,590
మొత్తం	6,75,174	11,87,575	11,25,175	7,87,355	8,21,227

వుండి మంచి ధర పలికితే కాస్తో కూస్తో మిగులుతుంది. లేదా పెట్టుబడి కూడా తీరదు. నాలుగేండ్లకో, ఐదేండ్లకో ఇవన్నీ కలిసి వచ్చి ఆశలు పెరిగిన రైతాంగం మిర్చిపంట వేస్తూనే వున్నారు. అయితే ఈ ఏడాది వ్యవసాయ ఖర్చులు పెరిగి మార్కెట్ ధరలు పడిపోయి మిర్చి రైతాంగం పరిస్థితి కడుదనీయంగా వుంది

సర్వసాధారణంగా కూలి రేట్లు పెరిగినందువల్ల రైతాంగం నష్టపడుతున్నట్లుగా భూస్వామ్య వర్గాలు ప్రచారం చేస్తుంటాయి. చిన్న రైతాంగం కూడా కొంత వరకు ఈ ప్రచార ప్రభావానికి గురవుతుంటారు. అయితే మొత్తం వ్యవసాయ ఖర్చులను పరిశీలించినట్లయితే కూలిరేట్లు వలన కాక ప్రభుత్వ విధానాల వల్ల పెరిగిన ఎరువులు, పురుగు మందుల మొదలైన వాటి ధరలు విపరీతంగా పెరగడం ప్రధాన కారణమని బోధపడుతుంది.

మిర్చి మార్కెట్లో ఒడిదుడుకులు :

మిర్చి మార్కెట్ అంటులేని ఎగుడు దిగుడులుగా వుంటున్నది. గత సంవత్సరం ఏప్రిల్ మాసంలో మార్కెట్లో మిర్చి ధర క్వంటాలుకు కనిష్ట ధర రు. 2,000/-ల నుండి గరిష్ట ధర రు. 5,000/-ల వరకు వుండగా, ఈ సంవత్సరం ఏప్రిల్ నెలలో కనిష్ట ధర రు.800/-

-ల నుండి గరిష్ట ధర రు.1200/-కు పడిపోయింది. రైతుల చేతికి బాగా పంటవస్తున్న మాసాలలో సర్వసాధారణంగా ధరలు తక్కువగా వుండి రైతులు అత్యధిక శాతం అమ్ముకున్న తరువాత ధరలు పెరగటం చూస్తాము. ధరలలో ఉండే ఈ విపరీత వ్యత్యాసాలకు ప్రధాన కారణం ఏమిటి ? సర్వసాధారణంగా ఎగుమతి అర్హుల ఎక్కువగా లేకపోవడం, ఉన్నంతలో వారు యివ్వజూపే ధర తక్కువగా ఉండటం. ఇతర రాష్ట్రాల్లో మిర్చి పంట ఎక్కువగా ఉండటం కారణంగా చెబుతూ వుంటారు. అయితే నిశితంగా పరిశీలిస్తే అందులో వాస్తవాలు బెటపడతాయి.

మొత్తం దేశంలో ఉత్పత్తి అయ్యే మిర్చి పంటకు సంబంధించి అంకెలు అందుబాటులో లేనప్పటికీ, ఆంధ్ర ప్రదేశ్ వరకు సంబంధించిన అంకెలను పరిశీలించి ఈ విషయంలో కొన్ని నిర్ణయాలకు రావచ్చు. 1991-92 సంవత్సరంలో ఆంధ్రాలో మిర్చి పంట రెండు లక్షల ఇరవై మూడు వేల హెక్టార్లలో (సుమారు 5.5 లక్షల ఎకరాలు), రెండు లక్షల అరవై ఒక్క వేల బన్నుల పంట ఉత్పత్తి అయినట్లు అధికారిక లెక్కలు చెబుతున్నాయి. మన దేశం నుండి అన్ని ఇతర దేశాలకు 1991-92 సంవత్సరంలో ఎగుమతి అయిన సరుకు 33,398 బన్నులు మాత్రమే.

గత ఐదేండ్లుగా గుంటూరు యార్డ్లో మిర్చి కనిష్ట, గరిష్ట ధరలు

నెం	1988-89		1989-90		1990-91		1991-92		1992-93	
	కీస	గంజ	కీస	గంజ	కీస	గంజ	కీస	గంజ	కీస	గంజ
ఎప్రిల్	800	1700	975	2200	400	1550	1600	2700	1850	8000
మే	850	2250	1175	2350	100	1400	1700	2650	2800	4675
జూన్	800	2160	1050	2150	300	1300	2000	3200	2500	5000
జూలై	1100	2550	800	1930	375	1200	2200	3500	2600	4500
ఆగష్టు	1000	2475	800	1875	375	1250	2700	4500	2400	4550
సెప్టెంబర్	1400	3505	600	1610	275	1150	2800	4750	1600	4400
అక్టోబర్	1880	5000	500	1300	300	1400	2900	4550	1500	4300
నవంబర్	2000	4070	400	1400	400	1950	3400	5050	700	3700
డిసెంబర్	1600	4250	400	1450	750	2050	1500	4825	850	3450
జనవరి	1000	4000	350	1300	750	2025	1700	4800	700	2915
ఫిబ్రవరి	800	1825	335	1002	1100	2150	2000	3875	800	2250
మార్చి	1000	1850	375	1450	1450	2700	1900	3800	800	2350

ఒక్క ఆంధ్రదేశపు ఉత్పత్తిలో ఇది కేవలం 12 శాతం మాత్రమే. దేశం మొత్తం ఉత్పత్తిలో పోల్చినట్లయితే 5 శాతానికి లోపుగా వుంటుందని చెప్పవచ్చు.

ఈ కొద్ది శాతం ఎగుమతి ఉండటం, లేకపోవటం ప్రభావం మార్కెట్ ధరలపై అంతగా ప్రభావితం చేయజాలదు. దేశంలోని వివిధ ప్రాంతాలకు మిర్చిపంట విస్తరించినందున ధరలపై పెద్ద ప్రభావం ఉంటుందని అనడం కూడా సరియైనది కాదు. ఎందువలనంటే మన దేశంలో ఏ ప్రాంతంలో ఎంత మిర్చి పండినప్పటికీ అందులో 95 శాతం స్వదేశీ వినియోగానికి కావల్సి వున్నట్లు తెలుతుంది.

కాగా దేశీయ మార్కెట్లో దళారుల ద్వారా రైతుల నుండి కారు చౌకగా సరుకులు కొని ముఖ్య కేంద్రాలలో నిలువచేసి, సామాన్యమైన ప్రజానీకానికి అధిక ధరలకు విక్రయించుటకు తగు వనరులు కలిగిన మనదేశంలో కొన్ని డజన్ల పెద్ద వ్యాపార సంస్థలు మిర్చి మార్కెట్పై ప్రత్యక్షంగానూ, పరోక్షంగానూ సాగిస్తున్న గుత్తాధిపత్యమే ఇందుకు మూలకారణమని చెప్పవచ్చు. మిర్చి పంట పండిస్తున్న సామాన్య రైతాంగం దివాళా తీయటానికి మార్కెట్లో గుత్తాధిపత్యమే ప్రధాన కారణమని చెప్పవచ్చు.

ఒకవైపు గిట్టుబాటు ధర లభించక రైతు దివాళా తీస్తుండగా, మరొకవైపు సామాన్య వినిమయదారుడు తనకు అందుబాటులో లేని ధరకు కొనలేక యిబ్బందులు పడుతున్నాడు. ఉత్పత్తి అయ్యే మిర్చిలో 95 శాతం దేశంలో వినియోగిస్తుండగా అందులో సుమారు 80 శాతం గ్రామీణ, పట్టణ నిరుపేదలు, అల్పదాయ వర్గాలవారు, చిన్న మధ్య తరగతి వర్గాలవారు వినియోగిస్తున్నారు. పేదలు తినే ఆహారంలో వారి నాలుకకు రుచి తెలిపే ప్రధాన వస్తువు ఈ మిరపకాయ అయినందువల్ల కిలోలు కిలోలుగా కాకుండా ఏ రోజు కారోజు చిల్లర మల్లరగా కొంటున్నప్పటికీ అత్యధిక భాగం మిర్చి వాస్తవ వినియోగదారులు వీరే. పండించిన రైతులకు సీజన్లో కిలో రు. 10 లభిస్తున్నా నిరుపేదలైన వినియోగ దారులకు మాత్రం ఇందుకు ఐదు రెట్లు పది రెట్లు అదనంగా ధరపెట్టి కొనవలసి వస్తుంది. ఆ విధంగా చూస్తే మార్కెట్లో గుత్తాధిపత్యం, పండిస్తున్న రైతులను, వినియోగిస్తున్న నిరుపేదలను ఉభయులను నిలుపు దోపిడీ చేస్తున్నట్లు బోధపడుతుంది.

మార్కెట్లో రైతాంగం పడే పలు కష్టాలు

గుత్తాధిపతులు పెద్దదోపిడీ చేసే నేపథ్యంలో ప్రతి (మిగతా 16వ పేజీలో..)

ఆంధ్రప్రదేశ్ లో భూసంస్కరణలు

ప్రశ్న : ఈనాడు 'భూసంస్కరణల్ని' గురించి చర్చలు తీవ్రంగా జరుగుతున్నాయి. భూసంస్కరణల యొక్క ఉద్దేశ్యాలు, ఆశయాలు ఏమిటో చెబుతారా?

జవాబు : భూసంస్కరణల ఉద్దేశ్యాలు, ఆశయాలు వ్యవసాయాభివృద్ధిలో పెరుగుదలను సాధించడం, గ్రామీణ పేద ప్రజానీకానికి సాంఘిక న్యాయం చేకూర్చడం. వ్యవసాయ కార్మికులకు, పేద రైతులకు భూముల్ని ఉచితంగా పంచివస్తూ, వ్యవసాయోత్పత్తిని సాధించడం జరుగుతుంది. అప్పుడే వారి ఆదాయాలు పెరుగుతాయి. ఆదాయాల పంపిణీ వివిధ వర్గాల ప్రజల మధ్య సక్రమంగా జరుగుతుంది. ఆ విధంగా, కొంతవరకు పేద ప్రజలకు సాంఘిక న్యాయము కల్పించవచ్చును.

భూసంస్కరణల ప్రాముఖ్యతను మొదటి పంచవర్ష ప్రణాళికలోనే స్పష్టంగా చెప్పడం జరిగింది. భూమి దేశాభివృద్ధిలో మౌళికమైన అంశమని గుర్తించారు. ఆర్థికాభివృద్ధి, ఆర్థిక సాంఘిక సంస్థల పటిష్ఠత భూసమస్య పరిష్కారం పైన ఆధారపడి యుంటుందని ప్రణాళికలో చెప్పారు. భూసంస్కరణల ప్రాముఖ్యతను గురించి పెద్దగా చర్చించాల్సిన అవసరము లేదు. భూసంస్కరణల చట్టాల్ని, వాటిని అమలు చేయాల్సిన విధానాల్ని, అవసరాన్ని గురించి మనం చర్చించాలి.

ప్రశ్న : మన రాష్ట్రంలో చేపట్టిన భూసంస్కరణల్ని గురించి, చేసిన శాసనాలను గురించి వివరించండి ?

జవాబు : గ్రామీణ ప్రాంతాల్లో ప్రజలకు ప్రధానమైన ఆస్తి భూమి. ప్రజలు సొంత భూమిల్లో సేద్యమైనా చేసుకోవాలి లేదా పాలాల్లో కూలీలుగానైనా బ్రతకాలి. అందువల్ల పల్లె ప్రాంతాల్లోని ఉద్యమాలు భూమి సమస్యతో ముడిపడి ఉన్నాయి. ఇప్పటికీ కొద్దిమంది చేతుల్లో భూమి కేంద్రీకృతమై ఉన్నది. గ్రామీణ

ప్రాసెసర్ : కె.ఆర్. చౌదరి
ఆంధ్రప్రదేశ్ వ్యవసాయ విశ్వవిద్యాలయం,
హైదరాబాద్.

ప్రాంత కుటుంబాలలో ఉన్నత తరగతులకు చెందిన నూటికి ఐదు కుటుంబాల వారి చేతుల్లో, మొత్తం సాగయ్యే భూమిలో నూటికి 37 వంతుల భూమి యుంది. ఇక రైతు కుటుంబాల్లో, నూటికి 70 మంది క్రింద, యీ భూమిలో నూటికి 20 వంతుల భూమి మాత్రమే ఉంది. కాబట్టి, భూమిపై గుత్తాధిపత్యాన్ని బద్దలు చేయాలనీ, ఆ భూమిని వ్యవసాయ కార్మికులకు, పేదరైతులకు ఉచితంగా పంచాలనీ, రైతు సంఘాలు, రాజకీయ పార్టీలు అనేక ఉద్యమాలను నడిపాయి, పోరాటాలను జరిపాయి. తత్ఫలితంగానే, ప్రభుత్వం భూసంస్కరణల ప్రాధాన్యతను గుర్తించింది. అనేక సంస్కరణల్ని చేపట్టింది. శాసనాలను రూపొందించింది. కార్యక్రమాలను అమలు చేసింది, చేస్తోంది కూడా.

ప్రభుత్వం ప్రధానంగా నాలుగు రకాలయిన భూసంస్కరణల్ని చేపట్టింది. అవేమంటే :

మొదటిది : భూమి విషయంలో మధ్య దళారీల తొలగింపు.

రెండోది : ప్రభుత్వ భూముల పంపకం.

మూడోది : కౌలుదారీ సంస్కరణలు.

నాల్గోది : భూగరిష్ఠ పరిమితి

మొదట మధ్య దళారీల తొలగింపును గురించి తెలుసుకుందాం. బీద రైతాంగాన్ని నిలుపునా దోపిడి చేస్తున్న జమిందారులను, జాగీర్దారులను, ఇనాందారులను శాసనాల ద్వారా తొలగించింది ప్రభుత్వం. ఆంధ్ర ప్రాంతానికి సంబంధించి, మద్రాస్ ఎస్టేట్ యాక్ట్ 1948 తో, భూసంస్కరణలు మొదలయ్యాయి. ఈ చట్టాన్ని అమలు చేయటంతో, ఆంధ్ర ప్రాంతంలో జమీందారీలు, ఇతర ఎస్టేటులు రద్దయ్యాయి. ఈ భూముల్ని రైత్వారీ విధానం క్రిందకు తేవడం జరిగింది. భూముల్ని

తరువాయి 18 పేజీ .....

వ్యాపారస్తుడు దోచుకోవడానికి మిర్చి రైతును తనకొక తేలకైన సాధనంగా చూస్తున్నట్లు అనిపిస్తుంది. ఇందుకు అనేక ఉదాహరణలు వివరించవచ్చు. యార్డు గేటు వద్ద సరుకు దిప్పినది మొదలు విక్రయం జరిగి కాటాలు వేసేంత వరకూ, బిల్లులు చేరేంతవరకూ తెచ్చిన మిర్చి అంతా రైతుకూ దక్కుతుందనే గ్యారంటీ లేదు. శాంపిల్స్ పేర బస్తాకు దాదాపు కిలోకి పైగా తీస్తారు. అంటే క్వంటార్ కు 2.5 కిలోలు వుంటుంది. అవి రైతుకు రావు. మిర్చి గోతాం ఖరీదు రు. 12లు వుండగా వారు చెల్లించేది రు. 3లు మాత్రమే. రెండు సంవత్సరాల క్రితం రైతులు పెద్ద ఎత్తున ఆందోళన చేసిన తరువాత ఈ మూడు రూపాయలకు పెంచారు. అంతకు ముందు కేవలం ఒక్క రూపాయి మాత్రమే ఉండేది. ఆ రోజు ధరపడక మరుసటి రోజుకి రైతు సరుకుని యార్డులో నిల్వ వుంచుకున్నట్లయితే ఏ అర్థరాత్రి సరుకును దొంగలు దోచుకుపోతే అడిగే దిక్కులేదు. పోలీసులకు పిర్యాదు చేసినా చర్యలు తీసుకునే నాధుడు వుండడనేది అనుభవం తెలియ జేస్తుంది. అయితే పోలీసులకు కూడా ఇందులో భాగం వుందనే విమర్శలు కూడా ఉన్నాయి. మార్కెట్ యార్డుల్లో సెస్సు రూపంలో కోట్లకు కోట్లు రైతాంగం నుండి ఆదాయం పొందుతున్న మార్కెటింగ్ కమిటీలు, వాటి అధికారులు రైతాంగానికి అవసరమైన కనీస సౌకర్యాలను కల్పించటం లేదు. మనుషులుగాని, వారితోపాటు వచ్చే పశువులకుగాని త్రాగేందుకు నీళ్ళు దొరకవు. వారి సాము తిని చల్లటి నీడలో కులికే ఆఫీసర్లకు, అనధికార పెత్తందార్లకు మాత్రం అన్ని సదుపాయాలు ఉంటాయి. అదేమని అడిగితే జవాబు చెప్పే నాధుడు కూడా లేకపోగా రైతులు అనేక అవమానాల పాలవుతున్నారు.

బహిరంగ దోపిడి

గుంటూరు మార్కెట్ యార్డులో రోడియజమే పునాదిగా కొందరు వ్యాపారాలు చేస్తున్నారు. గిట్టుబాటు ధరలు లేక సహజంగా ఆందోళనగా నున్న రైతాంగానికి మాయమాటలు చెప్పి అదనపు ధరల ఆశ చూపి సరుకు తీసుకుని మార్కెట్ యార్డులో అమ్ముకుని కొద్దో గొప్ప డబ్బు వారికిచ్చి సంవత్సరాల తరబడి తిప్పి గట్టిగా పట్టుబడితే తన్ని పంపించిన సంఘటనలు అనేకం ఉన్నాయి. అటువంటి సందర్భాలలో రైతుకి రక్షణ కల్పించే చట్టాలు ఏవీలేక పోవడంతో ఈ దోపిడి కొనసాగుతూనే ఉంది. ఈ విధంగా ప్రకృతి వైపరీత్యాలు, విపరీతమైన వ్యవసాయ ఖర్చులు పెరుగుదల, గుత్త వ్యాపారుల దోపిడి, అధిక వడ్డీలకు తెచ్చిన అప్పులు, ఆఖరికి మార్కెట్

యార్డులలో సైతం జరుగుతున్న నిలుపు దోపిడి మొదలగు కారణాలతో మిర్చి రైతు మరింత సతమత మౌతున్నాడు. అలాంటి రైతుకు మార్కెట్ యార్డులలో కనీస మానవుని కివ్వవలసిన గౌరవం కూడా లభించక పెరిగిన అప్పుల భారం తలచుకుంటూ అప్పులు తీరడానికి ఏ పైరు వేయాలో తోచక నేటి మిర్చి రైతు స్థితి "అరయంగా కర్ణుడిల్లే ఆర్థురిచేతన్" అన్నట్లుగా ఎంతో దయనీయంగా వుంది. ఇలాంటి పరిస్థితులలో మిర్చి బోర్డు ఆవశ్యకత ఎంతోవుంది. మిర్చి రైతును ఆదుకునేందుకు కనీసం ఈ దిగువ చర్యలు తీసుకోవడం అత్యవసరం.

1. మిర్చి రైతుకు గ్యారంటీగా డబ్బు చెలించే బాధ్యత తీసుకోగల మిర్చి బోర్డును ఏర్పాటు చేయాలి.
2. మిర్చికి క్వంటాలుకు కనీస మద్దతు ధర రు. 1500/-లు నిర్ణయించాలి.
3. పంటల భీమా పథకంలో మిర్చిని కూడా చేర్చాలి.
4. మిర్చి రైతులకు సబ్సిడీ రేట్లపై ఎరువులను, పురుగు మందులను ప్రభుత్వం సరఫరా చేయాలి.
5. మార్కెట్ లో మాంద్యం ఏర్పడినపుడు క్వంటాలుకు రు. 1000/-లు తక్కువ లేకుండా వడ్డీలేని అడ్వాన్స్ యిచ్చి సరుకు నిల్వ వుంచుకునేందుకు గోడౌన్ సౌకర్యం కల్పించాలి.
6. ఎగుమతికి గల కారణాలకు వెతికి రేటు వచ్చేందుకు ప్రయత్నం చేయాలి.

పటిష్టమైన ఐక్య రైతు ఉద్యమావశ్యకత

మిర్చి రైతుల కష్టాలు ఈనాటివి కావు. బాధలు పెరిగి నప్పడల్లా ఆందోళన చెయ్యటం చాలా కాలం నుండి జరుగుతూనే వుంది. అనేక రైతు సదస్సులు, ప్రదర్శనలు, ధర్నాలు నిర్వహించ బడ్డాయి. మిర్చి ధరలు విపరీతంగా వడిపోయిన 1987వ సంవత్సరంలో ఏప్రిల్ 14న గుంటూరులో రాష్ట్ర వ్యాప్తంగా విస్తృత ప్రాతిపదికగల పెద్ద సదస్సు జరిగింది. రాష్ట్రంలోని అన్ని ప్రాంతాల రైతులు సదస్సులో పాల్గొన్నారు. వివిధ పక్షాలకు చెందిన ప్రజా ప్రతినిధులు అప్పటి వ్యవసాయ మార్కెటింగ్ శాఖామంత్రులు పాల్గొన్నారు. పలుసార్లు శాసన సభలో అనేక రుపాలలో చర్యలు జరిగాయి. పూర్తిగా ఈ సమస్యపైనే శాసనసభ రెండు గంటలు ప్రత్యేక చర్చ జరిగింది. ఎన్నో సూచనలు, అనేక వాగ్దానాలు చేయబడ్డాయి. కానీ ఏ ఒక్కటి అమలులోకి రాలేదు. కాంగ్రెస్ (ఐ) రాష్ట్ర కేంద్ర ప్రభుత్వాలుగానీ, తెలుగుదేశం ప్రభుత్వంగాని మిర్చి రైతుల సమస్యపై రైతాంగానికి అనుకూలమైన ఏ ఒక్క నిర్దిష్ట చర్యను తీసుకొన్న పాపాన పోలేదు. అందువల్ల బలమైన సంఘటిత ఐక్య రైతు ఉద్యమం ఒక్కటే మిర్చి రైతుల సమస్యల పరిష్కారానికి ఏకైక మార్గము. అందుకు కృషి చేయవలసి వుంది.

తెలంగాణ ప్రాంతం-కౌలుదారీ చట్టాలు

శ్రీ ఎ. అనంతరెడ్డి

అడ్వకేట్, రాష్ట్ర అధ్యక్షులు,
ఆర్ ఇండియా లాయర్స్ యూనియన్

తెలంగాణ ప్రాంత కౌలుదారీ చట్టంలోని నాలుగవ అధ్యాయం రక్షిత కౌలుదార్ల గురించి, వారి హక్కుల గురించి వివరించింది. చట్టంలోని సెక్షన్ 34 క్లాజ్ (ఎ)లో రక్షిత కౌలుదారును, క్రింది విధంగా నిర్వచించింది :

● 1342 నుండి 1352 (1932 నుండి 1942 వరకు) ఫసలీ సంవత్సర మధ్య కాలంలో ఆరు సంవత్సరముల కంటే ఎక్కువ కాలం కౌలుదారుగా వున్నపుడు

● 1948 జనవరి 1వ తేదీ నాటికి ఆరు సంవత్సరముల నుండి కౌలుదారుగా ఉన్నట్లయితే

● 1353 ఫసలీ సంవత్సరము మొదటి రోజు (6 అక్టోబరు, 1943) తరువాత ప్రారంభమయిన కౌలు 6 సంవత్సరములు కొనసాగి ఈ చట్టం అమలులోకి రావడానికి ముందు ముగిసినట్లయితే (చట్టం 1950లో అమలులోకి వచ్చింది). అట్టి కౌలుదారును రక్షిత కౌలుదారుగా ప్రకటించవచ్చును.

అయితే పైన పేర్కొన్న అర్హత వ్యవధిలో కౌలుదారు భూమిని స్వయంగా సాగు చేసుకున్నట్లయితే రక్షిత కౌలుదారుగా గుర్తింపబడతాడని క్లాజ్ (బి)లో పేర్కొనడం జరిగింది.

కాని భూ యజమాని మైనర్ గాని, సైన్యంలో పని చేయడం గాని అయినట్లయితే అట్టి కౌలుదారు రక్షిత కౌలుదారు కాజాలడు. మైనారిటీ తీరిన తర్వాత గాని సైన్యం నుండి రిటైరయిన తర్వాత గాని సంవత్సరం లోపుగా తాను స్వయంగా సాగు చేసుకుంటాననే ఉద్దేశ్యంతో కౌలును రద్దు చేయనున్నట్లు లిఖిత పూర్వకమైన నోటీసును కౌలుదారుకు ఇచ్చినట్లయితే అట్టి కౌలుదారు రక్షిత కౌలుదారుగా పరిగణింపబడతాడు.

అలాగే భూ యజమాని శాశ్వతమైన మానసిక బలహీనత వల్ల భూమిని సాగు చేసుకోలేనట్లయితే అతని మరణం తర్వాత ఒక ఏడాది లోపు అతని వారసుడు తానే సాగు చేయదల్చుకున్నట్లు, కౌలురద్దు చేస్తున్నట్లు లిఖిత పూర్వకమైన నోటీసును కౌలుదారుకు ఇచ్చినట్లయితే అట్టి కౌలుదారు రక్షిత కౌలుదారు కాజాలడు.

గమనించ వలసిన విషయం ఏమంటే ఒకరి కంటే ఎక్కువ భూయజమానులు ఉన్నట్లయితే పై రెండు అంశాలు వర్తించవు.

రక్షిత కౌలుదారుగా పరిగణింపబడాలంటే అర్హత కాలమైన 6 సంవత్సరముల కౌలు చేసి వుండాలని పైన పేర్కొనడం జరిగింది. అట్టి 6 సంవత్సరముల గడువు ముగిసే నాటికి కౌలుదారుగా వున్న వ్యక్తి, అంతకుముందు కౌలు చేసిన వ్యక్తికి వారసుడుగా ప్రస్తుత కౌలుదారు ఉన్నట్లయితే, గత కౌలుదారు కౌలు కాలాన్ని ప్రస్తుత కౌలు కాలంతో కలిపి లెక్కిస్తారు.

క్లాజ్ (ఎ)లో పేర్కొన్న అర్హత వ్యవధి (6 సంవత్సరములు) ముగిసే నాటికి ఒక భూయజమాని

యొక్క భూమిపై కౌలుదారుగా ఉండి, అదే భూయజమానికి చెందిన అదే గ్రామంలోని వేరొక చోట భూమికి కౌలుదారునిగా చేసినట్లయితే ఈ కాలాన్ని కూడా కలిపి అర్హత వ్యవధికి లెక్కిస్తారు.

ఏ కౌలుదారునైన సెక్షన్ 34 ప్రకారం రక్షిత కౌలుదారుగా ప్రకటించడానికి ఏదైనా వివాదం తలెత్తినట్లయితే భూయజమాని గాని మరే ఇతర వ్యక్తి గాని తలహాసీల్దారుకు ఒక సంవత్సరం లోపల ధరఖాస్తు చేసుకోవచ్చును. అట్టి ధరఖాస్తుపై విచారణ జరిపి ఆ వివాదాన్ని పరిష్కరిస్తాడు. తహసీల్దారు నిర్ణయం పై కలెక్టరుకు మొదటి అప్పీలు చేసుకోవచ్చును. కలెక్టరు నిర్ణయంపై రెవెన్యూ బోర్డు రెండవ అప్పీలు చేసుకొన వచ్చును. ఈ విధంగా రక్షిత కౌలుదారు యొక్క హక్కులకు ఎవరు అడ్డులు అనేది నిర్ణయించిన అనంతరం దానిని పట్టదారు పాసుపుస్తకములో పాండుపరుస్తారు.

చట్టం ప్రకారం రక్షిత కౌలుదారుగా అర్హత కలిగి వుండి చట్టం అమలులోకి వచ్చే నాటికి భూమి తన స్వాధీనంలో లేనట్లయితే, అట్టి కౌలుదారు చట్టం అమలులోకి వచ్చిన 6 మాసాల లోపు భూ యజమానికి తన కౌలును వునరుద్ధరించ వలసిందిగా నోటీసును ఇచ్చి భూయజమాని నుండి లేదా అతని స్వాధీనంలో వున్న ఏ వ్యక్తి నుండిగాని భూమిని తిరిగి స్వాధీనం చేసుకోవచ్చును.

రక్షిత కౌలుదారులుగా అర్హత లేనివారు కూడా కొన్ని నిర్దిష్ట పరిస్థితులలో రక్షిత కౌలుదారులుగా ప్రకటించ బడతారని సెక్షన్ 37 పేర్కొన్నది. ఈ చట్టం అమలులోకి వచ్చే నాటికి కౌలు చేస్తున్న వ్యక్తిని అదే భూమికి సెక్షన్ 34 ప్రకారం రక్షిత కౌలుదారుగా అర్హత పొందేవారు ఎవరూ లేనట్లయితే ఆ భూమిలో అప్పటికే కౌలు చేస్తున్న వానినే రక్షిత కౌలుదారుగా ప్రకటించ వచ్చును.

భూ యజమాని మిలటరీలోగాని, మైనర్ గాని అయినట్లయితే ఈ అంశం వర్తించదు.

కౌలుదారు సవరణ చట్టం (1955)ను అనుసరించి భూ యజమానికి 3 కుటుంబ హెడ్లింగ్ల కంటే ఎక్కువ భూమి అన్నట్లయితే అప్పటికే ఆ భూమికి రక్షిత కౌలుదారుగా ఎవరూ లేనట్లయితే ఈ భూమిలో 12.3.56 నాటికి కౌలుదారుగా వున్న వ్యక్తిని రక్షిత కౌలుదారుగా ప్రకటించవచ్చును.

(వచ్చే సంవత్సరం రక్షిత కౌలుదారుల యొక్క హక్కుల గురించి.....)

తాంగానికి పంచిపెట్టింది. ప్రభుత్వం 1949లో, తెలంగాణాలో, రైఫ్ ఖాస్, జాగీర్దార్ విధానాల్ని రద్దు చేసింది. ఈ భూముల్ని పానాలో కలిపివేశారు. అంటే ప్రభుత్వపు ల్యాండ్ రెవెన్యూ విధానం క్రిందకు తెచ్చారు. లక్షలాది ఎకరాల భూమి రైతుల ఆధిపత్యం క్రిందకు వచ్చింది. ఈ సంస్కరణల్లో ఆనేకమైన అవకతవకలు జరిగిన మాట నిజం. అయినప్పటికీ, రైతాంగానికి చాలా లాభం కల్గించినాయని చెప్పక తప్పదు.

రిండోది : ప్రభుత్వ భూముల పంపకం.

ప్రభుత్వం భూముల్ని పంచిపెట్టడంలో మన రాష్ట్రం అగ్రగామిగా ఉంది. 1992, జనవరి 7వ తేదీనాటికి, 30 లక్షల 40 వేల ఎకరాల భూమిని పంచిపెట్టింది మన రాష్ట్ర ప్రభుత్వం. దేశంలో పంచిన మొత్తం బంజరు భూముల్లో, ఇది నాల్గో వంతు.

అయితే, పంచిన బంజరు భూములేమయ్యాయి ? ఎవరి ఆధీనంలో ఈ బంజరు భూములున్నాయి ? ఎవరు వీటిని సాగుచేస్తున్నారు? బంజరు భూములు చాలా వరకు బీడు భూములుగానే ఉన్నాయి. పేద రైతులకు ఈ భూముల్ని అభివృద్ధిపరచడానికి, సాగుచేయడానికి కావాల్సిన సామర్థ్యంకానీ, సాంకేతిక విజ్ఞానం కానీ లేవు. అందువల్ల పేద రైతులు ఈ భూముల నుండి అంతగా లాభం పొందని మాట వాస్తవం. అంతేకాదు, ధనిక రైతులు బంజరు భూముల్ని తమ ఆధీనంలో ఉంచుకొని, సాగు చేసుకుంటున్న ఉదాహరణలు కోకొల్లలు. వీరి ఆధిపత్యం నుండి, బంజరు భూముల్ని లాక్కువాల్సిన అవసరమెంతైనా ఉంది.

(నశేషం..)

డంకెల్ ప్రతిపాదనలపై రాష్ట్ర సదస్సు

రైతు సంఘం అధ్యక్షాన జూలై 3న సుందరయ్య విజ్ఞాన కేంద్రంలో డంకెల్ ప్రతిపాదనలపై రాష్ట్ర సదస్సు జరిగింది. రాష్ట్ర సంఘాధ్యక్షులు శ్రీ బోడేపూడి వెంకటేశ్వరరావు, (ఎం.ఎల్.ఎ) అధ్యక్షత వహించిన ఈ సదస్సులో ప్రసంగించిన వక్తలు డంకెల్ ప్రతిపాదనల వల్ల ప్రయోజనాలకు కలిగే నష్టాన్ని వివరించారు. అఖిల వారత కీసాన్ సభ కార్యదర్శి (ఆర్థిక), శ్రీ రామ చంద్రన్ పుల్లె, సెంట్రల్ యూనివర్సిటీ జీవ శాస్త్ర విభాగానికి చెందిన డాక్టర్ ఎ. రామచంద్రారెడ్డి, ఆర్థిక శాఖ ప్రాఫెసర్ డాక్టర్ కె. నరసింహారెడ్డి, వ్యవసాయ విశ్వ విద్యాలయం వ్యవసాయార్థిక శాఖ ప్రాఫెసర్ డాక్టర్ కె.ఆర్. చౌదరి గార్లు ఉపన్యసించారు. సినాశకరమైన డంకెల్ ప్రతిపాదనల్ని సంపూర్ణంగా తిరస్కరించాలని కేంద్ర అసత్యాన్ని డిమాండ్ చేస్తూ డంకెల్ ప్రతిపాదనలకు వ్యతిరేకంగా జరిగే సెప్టెంబరు - 9 సమ్మె, ఆగస్టు - 19 జైల్ భరో కార్యక్రమాలను జయ ప్రదం కేయాలని ప్రజానీకాన్ని కోరుతూ సంఘ రాష్ట్ర కార్యదర్శి శ్రీ వి. శ్రీనివాసరావు ప్రవేశపెట్టిన తీర్మానాన్ని సదస్సు ఏకగ్రీవంగా ఆమోదించింది.

(ఉపన్యాసాల వివరాలు వచ్చే సంచికలో)

(19 వ పేజీ తరువాయి)

వరంగల్ కేంద్ర సహకార బ్యాంకులో జరిగిన నిధుల స్వాహా కుంభకోణం గురించి వివరిస్తూ చట్టం పద్ధతులలోని లోపగులను తొలగించుటకు సూచనలను ఆ బ్యాంకు మాజీ డైరెక్టరు శ్రీ ఎస్. మల్లారెడ్డి చెప్పారు. ఖమ్మం జిల్లా పాలేరు చక్కెర కర్మాగార షేర్ల నిమిత్తం వ్యవసాయ అభివృద్ధి బ్యాంకు చేసిన కేటాయింపు అవకతవకల్ని ఫ్యాక్టరీ పాలక వర్గమాజీ అధ్యక్షులు శ్రీ వి. నర్సింగరావు ఎత్తి చూపారు. పాల సాసైటీలో ఇబ్బందుల్ని శ్రీ మతిజోయా (కృష్ణా) వివరించారు. ఇంకా శ్రీ యుతలు కృష్ణారెడ్డి (నల్లగొండ), శ్రీ రాములు (నెల్లూరు), వెంకట రెడ్డి (ఖమ్మం), రామమోహనరావు (గుంటూరు), రామారావు (గుంటూరు), మహమ్మద్ వహబ్ జాన్ (నెల్లూరు) తదితరులు తమతమ జిల్లాలో సాసైటీలలో నిర్వహణ ఇబ్బందులను వివరించారు.

కొత్త సభ్యులకు రుణాలనివ్వాలని, సహకార సంఘాలకు నామినేషన్ పద్ధతి కూడదని మున్నగు 12 అంశాలతో కూడిన తీర్మానాన్ని రైతు సంఘ రాష్ట్ర కార్యదర్శి శ్రీ వి. శ్రీనివాస రావు ప్రతిపాదించగా సదస్సు ఏకగ్రీవంగా ఆమోదించింది. రైతు సంఘ రాష్ట్ర అధ్యక్షులు, శ్రీ బోడేపూడి వెంకటేశ్వర రావు (ఎం.ఎల్.ఎ) అధ్యక్షత వహించారు.

సహకార సంస్థలు సరిగాపనిచేస్తే ప్రజాస్వామ్యం పరిధివిల్లుతుంది

● సహకార సంస్థలు సక్రమంగా పనిచేసినప్పుడే ప్రజాస్వామ్యం పరిధివిల్లుతుందని రాష్ట్ర సహకార మేనేజింగ్ డైరెక్టర్ డాక్టర్ ఎన్. జయప్రకాష్ నారాయణ్ అన్నారు. ఆంధ్రప్రదేశ్ రైతు సంఘం ఆధ్వర్యం నుండరయ్య విజ్ఞాన కేంద్రంలో శనివారం జరిగిన రాష్ట్ర సహకార సదస్సులో ఆయన ప్రసంగించారు. సహకార సంఘాలు, స్థానిక సంస్థలు ప్రజాస్వామ్యానికి పట్టు గొమ్మలని అంటూ కాలక్రమంలో వాటిని కుంటుపరుస్తూ నిర్వీర్యం చేసారని ఆయన అన్నారు. అధికార వికేంద్రీకరణ జరగాలని, అన్ని స్థాయిలలోనూ హక్కులు, బాధ్యతలు రెంటినీ సమంగా చూసే తత్వం పెరగాలని, చిత్త శుద్ధిగల నాయకత్వం సరయిన రీతిని సహకార సంఘాలను నడిపితే సహకారోద్యమం విస్తృత మవుతుందని, ప్రజాస్వామ్యం పరిధివిల్లుతుందని ఆయన అన్నారు.

ఉన్న వనరుల్ని, ప్రజాప్రవర్తనను ఉమ్మడి సంక్షేమం కోసం శాసించేది, శాసించ వలసినదీ అధికారమని ఆయన అభిప్రాయపడ్డారు. హింస, అరాచకత్వం, చేర్పాలువాదం మున్నగు ప్రమాదాలు ముంచుకొస్తున్న నేటి స్థితిలో అట్టడుగు స్థాయిని గల ప్రజాసంస్థలలో - కృషిని ముమ్మరం చేసే సామాన్య ప్రజలకు ఆత్మ విశ్వాసాన్ని పెంచాలని డాక్టర్ జయప్రకాష్ నారాయణ్ అభిప్రాయపడ్డారు. మోడల్ కో-ఆపరేటివ్ సొసైటీ చట్టం అన్నివిధాల శ్రేయోదాయకమయినదని, దాన్ని రాష్ట్రంలో అమలు చేయుటకై రైతు సంఘాలు, రాజకీయ పార్టీలు, అందరూ కలిసి కృషిచేయాలని ఆయన కోరారు.

సహకార సంస్థల అభివృద్ధికై అఖిల భారత కిసాన్ సభ ఆవిర్భవించినప్పటి నుండి కృషి చేస్తున్నదని, ఆ కృషిని మరింత పెంచవలసిన అవసరం నేడున్నదని అఖిల భారత కిసాన్ సభ అధ్యక్షకార్యదర్శి శ్రీ రామచంద్రన్ పిచ్చై (ఎం.పి) అన్నారు. గత 46 సం॥ స్వాతంత్ర్య పాలనలో వ్యవసాయ ఉత్పత్తి, ఉత్పాదకత పెరిగిన మాట వాస్తవం అయినప్పటికీ ఆ ఫలితాలు సమాజంలో ఉన్నత వర్గాలకు మాత్రమే దక్కాయని ఆయన అన్నారు. పెట్టుబడిదారీ మార్కెట్ శక్తులు, అర్థ పూర్వక సంబంధాలు,

వడ్డీ వ్యాపారులు మాత్రమే మేలు పొందుతున్నారు తప్ప, సామాన్య ప్రజానీకం దివాలా తీస్తున్నారని శ్రీ పిచ్చై అన్నారు. హరిత విప్లవం అమలు జరిగిన ప్రాంతాలలో పేద, మధ్య తరగతి రైతులు త్వరితంగా దివాలా తీస్తున్నారని, పెద్ద పెద్ద భూఖండాల్లో పెద్దలే వ్యవసాయం చేయగలుగుతున్నారని అన్నారు.

వ్యవసాయానికి అవసరమైన ఉత్పాదకాలు (Inputs) ధరలు పెరిగిపోతుండగా వ్యవసాయోత్పత్తుల ధరలు పడిపోతున్నాయని, చెప్పారు. సహకార రంగం ప్రజాజీవనంలోని అన్ని పార్శ్వాలనూ ప్రభావితం చేస్తుందని, రైతు శ్రేయస్సు కోసం వాటిని వినియోగించాలని ఆయన కోరారు. వ్యవసాయ పరపతి మాత్రమే గాకచేనేత, పాల, బీడి తదితర సోసైటీలను సక్రమంగా పనిచేయించడం ద్వారా సాధారణ ప్రజల అవసరాలను అన్ని రంగాల్లోనూ తీర్చే కృషి కేరళలో చేపట్టినట్లు ఆయన తెలిపారు. 1950 అనంతరం సామాన్య ప్రజలను సహకార సంస్థలలో చేర్పించుకోవాలన్న ఆందోళన సాగించామనీ, నేడు ఆ సభ్యులందరూ బాధ్యతతో వ్యవహరిస్తూ సహకార సంస్థలు మూడు పూవులు, ఆరు కాయలుగా అభివృద్ధి చెందాయని అన్నారు. సహకార సంస్థలను అత్యంత ప్రజాస్వామ్యయుతంగా పనిచేయించాలని, రహస్యాలండరాదని, సభ్యులందరినీ భాగస్వాముల్ని చేయాలని శ్రీ పిచ్చై కోరారు. రైతాంగ ప్రయోజనాలకు భిన్నమైన విషయాలు చట్టంలో ఉంటే వాటి తొలగింపునకై పట్టుదలతో ప్రభుత్వంపై పోరాడాలని అన్నారు. రైతు సంఘం పనిలో సొసైటీల నిర్వహణ ఒక ముఖ్యభాగం అని ఆయన చెప్పారు.

కృష్ణా జిల్లా పాల సహకార యూనియన్ అధ్యక్షులు శ్రీ జానకి రామయ్య ప్రసంగిస్తూ మొలాసిస్ ను డీకంబ్రోలు చేయడం వల్ల దాణా ఖరీదు పెరిగిందని ఫలితంగా పాల ధర పెరిగే ప్రమాదం ఏర్పడిందని అన్నారు. పాల ఉత్పత్తిదర్ల యూనియన్ కు మలాసిస్ ను కేటాయించాలన్న తమ విజ్ఞప్తిని రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ఇప్పటికీ పట్టించుకోలేదని, పాల పరిశ్రమ సంక్షోభానికి దారి తీస్తుందని అన్నారు.

విశాఖ జిల్లా వ్యవసాయరంగ పరిస్థితులు

విశాఖ జిల్లా కేవలం వర్షాధారం మీదనే ఆధారపడి వున్నది. జిల్లాలో గల తాండవ, వరాహ, శారదా, గోస్తునీ నదులు జీన నదులు కావు. ఈ నదులపై ప్రాజెక్టులు కట్టిన తరువాత మూడు మాసములకు మించి నీరు ప్రవహించడం లేదు. గోదావరి జలాలు విశాఖ వచ్చిన నాడే భూములు సస్యశ్యామల మవుతాయి. ఈ జిల్లా తరచు అనావృష్టి కరువులకు గురౌతున్నది. పది సంలకు ఒకసారి తుపాను, వరద బీబత్సాలకు గురౌతున్నది. జిల్లాలో గల సాగు భూమి, జలాశయాలు పరిశీలించుదాం. జిల్లా ఇరవై ఎనిమిది లక్షల రెండు వేల ఎనిమిది వందల అరవై ఐదు ఎకరాలు విస్తీర్ణం కలిగి యున్నది. సాగు భూమి మాత్రం. ఆరు లక్షల తొంభై ఒక వెయ్యి ఎనిమిది వందల అరవై ఐదు ఎకరాలు మాత్రమే. 28 శాతం చెరువులు, 19 శాతం కాలువలు, 12 శాతం భూగర్భ జలాలతోను, 40 శాతం వర్షాధారం మీద ఆధారపడి సాగవు తున్నది. జిల్లాలో పండే ప్రధాన పంటలు వరి, చెరకు, వేరుశనగ, పొగాకు, మిర్చి, ఆపరాలు. తక్కువ పంటల దిగుబడికి కారణం సమృద్ధయిన నీరు లేక పోవడమే.

మధ్య తరహా ప్రాజెక్టులు : జిల్లాలో మధ్య తరహా నీటి పారుదల ప్రాజెక్టులు మాత్రం వున్నాయి. తాండవ 26,792 ఎకరాలు, రైవాడ 15,525 ఎకరాలు, కోణాం 10,675 ఎకరాలు, కళ్యాణపురోవ 4337 ఎకరాలు, రావణాపల్లి 4033 ఎకరాలు, ఆయకట్టు విస్తీర్ణం కలిగి వున్నాయి. వీటి ద్వారా 61,365 ఎకరాలు మాత్రం సాగవుతున్నది. కాలువ చివర భూములకు నీరందుటలేదు. ఈ ఆనకట్ట నీరు సక్రమంగా వ్యవసాయానికి వినియోగిస్తే 87,500 ఎకరాలు సాగవుతుంది. కాని ఈ నీరు విశాఖ పరిశ్రమలకు మల్లించుకున్నారు. చిన్నతరహా ప్రాజెక్టులు - కాలువలు, గెడ్డల మీద, కొన్ని చిన్న తరహా నీటి పారుదల పథకాలు నిర్మాణంలో వున్నాయి. నిధులు మంజూరైనా పనులు ప్రారంభిక, ప్రారంభించినవి అసంపూర్తిగా వదిలి వేయడం చేత వేలాది ఎకరాలకు సాగు నీరు అందని 'దుస్థితి' ఏర్పడింది. నీరు వృధాగా పోతున్నది. ఉదా॥ కాముల గెడ్డ, తాబేరు, గొరిగెడ్డ, పులిగెడ్డ, కొమ్మి గెడ్డ వగైరా ఏడు పథకాలు నిర్మాణంలో నున్నవి. ఇది పూర్తయితే 5972 ఎకరాలు సాగవుతాయి.

ఇంతేకాక, పరిశీలనలో వున్న పథకాలు రాలుగుంట మండలం చాకి రేవు గెడ్డ, గూడపాడు గెడ్డ, బీడికాడ మండలం, కాముల గెడ్డ, అడ్డలోవ గెడ్డ, గొలుగొండ మండలం, నాగేంద్ర

పెంట కోట జగన్నాథం, విశాఖజిల్లా కార్యదర్శి.....

గెడ్డ, పాల గెడ్డ, కోట పురట్ల మండలం, ఊటగెడ్డ, కొయ్యూరు మండలం, పాకొండసంప, మాడుగుల మండలం, ఊరకగెడ్డ, రావి కమతం మండలం, జమ్మదేవి గెడ్డ మొదలగునవి ఈ పథకాలు పూర్తయితే 4632 ఎకరాల సాగులోకి వస్తాయి ప్రభుత్వానికయ్యే ఖర్చు 3 కోట్లు 28 లక్షలు మాత్రమే. పాలవరం ప్రాజెక్టు సాధించవలసిన అవసరం వున్నది.

భూగర్భ జలాలు : జిల్లాలో 954.32 మిలియన్ క్యూబిక్ మీటర్ల, భూగర్భ జలాలున్నాయని, శాస్త్రజ్ఞులు చెబుతున్నారు. ఇందులో 136.25 మిలియన్ క్యూబిక్ మీటర్ల జలాలు మాత్రం వినియోగంలో వున్నాయి. మిగతా జలాలను వినియోగించు కోవలసి యున్నది. భూ గర్భ జలాల పరిస్థితి ఆందోళనకరంగా నున్నది. గతంలో 20-25 అడుగులలో నీరుండేది. ఇప్పుడు 70-90 అడుగుల లోతుకు పోవలసియున్నది.

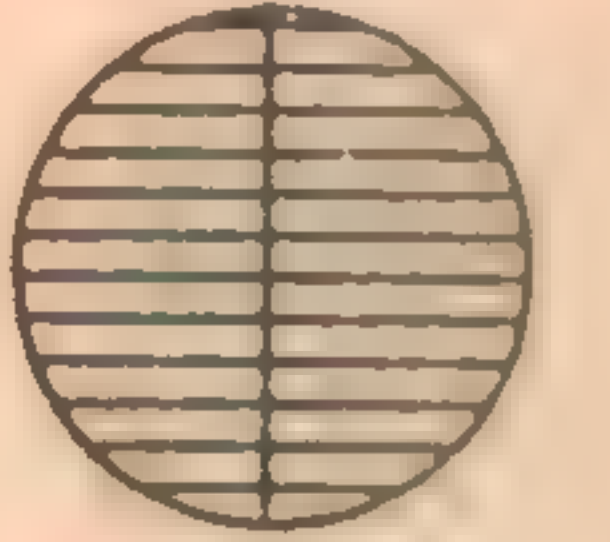
రెగ్యులేటెడ్ మార్కెట్టు తక్షణావసరం : భారత దేశంలో అనకాపల్లి మార్కెట్టు రెండవదిగా ప్రసిద్ధి గాంచింది. ఇప్పుడది 6 ఎకరాల ఇరుకైన స్థలంలో వున్నందున వ్యవసాయోత్పత్తులకు గోడొను సదుపాయం లేక, సరుకులకు బిల్లులు లేకుండా తప్పుడు తూనికలతో, అనేక అక్రమాలు వర్తకులు పాల్పడంవల్ల రైతులు దోపిడికి గురౌతున్నారు. రైతుల ఆందోళనల ఫలితంగా 1970లో స్థల సేకరణ ప్రారంభించింది. కోర్టు వివాదాలను అనేకం అదిగమించింది. 85లో చెర్లపల ఇండంలో 33 ఎకరాలు సేకరించి కొన్ని లక్షలు ఖర్చు చేసి భూమిని వదును నిర్మాణ పనులు జరుగుతుండగా 89లో వచ్చిన కాంగీ ప్రభుత్వం, రాజకీయ కారణాల వల్ల మార్కెట్టు యార్డు నిర్మాణాన్ని నిలుపుదల చేసింది.

పంచదార ఫ్యాక్టరీలు : జిల్లాలో గల తాండవ, ఏటి కొప్పాక, గోవాడ, తుమ్మపాల ఫ్యాక్టరీలు సహకార రంగంలో నడుస్తున్నాయి. తుమ్మపాల ఫ్యాక్టరీ పాతమిషనరీ వల్ల రికవరీ శాతం పడిపోయి రైతులు విపరీతంగా నష్టపోతున్నారు. ఈ ఫ్యాక్టరీ వల్ల కేంద్ర, రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలకు కోట్లాది రూపాయలు ఆదాయం వస్తున్నా ఫ్యాక్టరీని ఆధునికీకరించడానికి ప్రభుత్వం నిధులు సమకూర్చక తాత్పరం చేయుచున్నది.

డంకెల్ ప్రతిపాదనలకు వ్యతిరేకంగా రాష్ట్ర వ్యాపిత నిరసన

మనదేశ వ్యవసాయ రంగాన్ని తీవ్రంగా దెబ్బతీసే డంకెల్ ప్రతిపాదనలకు వ్యతిరేకంగా ఆఖరి భారత కిసాన్ సభ (ఎ.ఐ.కె.ఎస్) ఇచ్చిన పిలుపుపై మన రాష్ట్రంలో పలుచోట్ల నిరసన సభలు, ప్రదర్శనలు జరిగాయి. సామాజ్య వాదులు కుట్ర బుద్ధితో తృతీయ ప్రపంచ దేశాలను నయావలస దేశాలుగా మార్చుకోవాలని చేస్తున్న ప్రయత్నాలను తిప్పి కొట్టాలని, ముఖ్యంగా భారతదేశ సార్వభౌమత్వాన్ని, ఆహార స్వావలంబనను, విత్తనాలపై రైతాంగానికున్న స్వేచ్ఛా స్వాతంత్ర్యాలను కాపాడుకోవాలని ఈ సభల్లో ప్రసంగించిన వక్తలు పేర్కొన్నారు - కేంద్ర ప్రభుత్వం ఈ ప్రతిపాదనలపై సంతకం చేయరాదని, కోరుతూ అధికారులకూ పలుచోట్ల విజ్ఞాపన పత్రాలు సమర్పించారు.

నల్లగొండ జిల్లా :- నేరేడుచర్లలో దాదాపు 2 వేల మంది రైతులు డంకెల్ ప్రతిపాదనలకు వ్యతిరేకంగా జూన్ 21వ తేదీన ప్రదర్శన నిర్వహించారు. అంతకుముందు సదస్సు జరిగింది. సదస్సుకు శ్రీ తాటి కృష్ణారెడ్డి అధ్యక్షత వహించగా రైతు సంఘం రాష్ట్ర కార్యదర్శి శ్రీ వి. శ్రీనివాసరావు, జిల్లా రైతు సంఘం అధ్యక్ష కార్యదర్శులు శ్రీ అరిబండి లక్ష్మీనారాయణ, శ్రీ బి. చంద్రారెడ్డి, సుందరి జగన్, నారాయణ రెడ్డి, రాధమ్మ తదితరులు పాల్గొని ప్రసంగించారు.

నేరేడుచర్లలో జరిగిన డంకెల్ వ్యతిరేక సదస్సులో ప్రవంగిస్తున్న శ్రీ వి. శ్రీనివాసరావు, వేదికపై శ్రీయుతులు అరిబండి లక్ష్మీనారాయణ, తాటికృష్ణారెడ్డి, గంగానారాయణరెడ్డి

కర్నూలు జిల్లాలో :- కర్నూలు, సంద్యాల ఆదోని, ప్రత్తి కొండలలో పెద్ద సభలు జరిగాయి. దాదాపు వెయ్యిమంది రైతులు వివిధ సభల్లో పాల్గొన్నారు. రాష్ట్ర రైతు సంఘం సహాయకార్యదర్శి శ్రీ పి. మధు, జిల్లా కార్యదర్శి శ్రీ టి. నరసింహయ్య, యం.ఎ. గృహ్, తులసిరాం, మద్దులు తదితరులు పాల్గొన్నారు.

విజయనగరం జిల్లా :- సీతానగరం మండలంలో 10 గ్రామాల్లో ప్రచారం జరిగింది. జోగినాయుడు, రెడ్డి ఈశ్వరయ్య తదితరులు స్థానిక యం.ఆర్.ఓ. కి మెమోరాండం సమర్పించారు.

తూర్పు గోదావరి జిల్లా :- పెద్దా పురంలో జరిగిన సభలో జిల్లా పి.ఐ.టి.యు. నాయకులు శ్రీ టి.ఎస్. ప్రకాష్, ప్రజా పంథా నాయకులు శ్రీ ఎస్. రాజారావు, పి.పి.ఐ. నాయకులు శ్రీ కె.కృష్ణారావు, ఐ.పి.ఎస్. నాయకులు శ్రీ అర్జునరావు, జనతా దళ్ నాయకులు శ్రీ మల్లిఖార్జున రావు, తెలుగుదేశం నాయకులు శ్రీ బి.సత్యనారాయణ ప్రసంగించారు.

రంగారెడ్డి జిల్లా :- ఇబ్రహంపట్నంలో 10 వేల కరవత్రాలు వేసి ప్రచారం చేశారు. సభలో డా॥ ఎ. ప్రసాదరావు, శ్రీ పి. మధు, జంగారెడ్డి తదితరులు ప్రసంగించారు.

ప్రకాశం జిల్లాలో :- పలు గ్రామాల్లో బహిరంగ సభలు జరిగాయి. బాకిరాం, పెరిదేపి, ఒంగోలు, కె.వి. పాలెం వంటి చోట్ల జరిగిన సభల్లో జిల్లా రైతు సంఘం నాయకులు శ్రీ సూరా పాపారెడ్డి, శ్రీ పమిడి కోటయ్య తదితరులు ప్రసంగించారు.

ఖమ్మంలో :- 300 మందితో జరిగిన జిల్లా సదస్సులో ఉస్మానియా లెక్చరర్ శ్రీ సత్య ప్రసాద్, డా॥ వై. రాధా కృష్ణ మూర్తి, శ్రీ తమ్మినేని వేర భద్రం, శ్రీ వనం నర్సింగరావు తదితరులు ప్రసంగించారు.

వరంగల్ జిల్లా:- పాలకుర్తి, అమ్మపాలెం, తదితర చోట్ల జరిగిన బహిరంగ సభలలో వక్తలు డంకెల్ ప్రతిపాదనలు నిరసించారు.

శ్రీ కాకుళం జిల్లా :- పాలకొండ టెక్నాలి, శ్రీ కాకుళం, బారువ, మెలియపట్టిలో కూడా సభలు జరిగాయి.

ఇంకా ఇతర సంస్థల ఆధ్వర్యాన కూడా రాష్ట్రంలో కొన్ని కార్యక్రమాలు జరిగాయి.

జూన్ 15వ తేదీన రైతు కూలీ సంఘం, ఐ.ఎఫ్.టి.యు. పి.వై.యర్ ఆధ్వర్యాన విజయవాడలో రాష్ట్ర సదస్సు జరిగింది.

సూర్యాపేటలో జనశక్తి గ్రూపు బహిరంగసభ జరిపింది. కృష్ణా జిల్లా ఉయ్యూరులో జనతాదళ్ ఆధ్వర్యాన జరిగిన సభలో మాజీ స్పీకర్ రబీరే పాల్గొన్నారు. విజయవాడ ప్రెస్ క్లబ్ లో జరిగిన సమావేశంలో 'జీన్ కాంపెయిన్' నాయకురాలు డా॥ సుమన్ సహాయ్ పాల్గొని ప్రసంగించారు.

ఈ విధంగా రాష్ట్రంలో డంకెర్ ప్రతిపాదనలకు వ్యతిరేకంగా పెద్ద ఎత్తున నిరసన వ్యక్తమౌతున్నది. మహాసభలు :

వరంగల్ జిల్లా నర్సంపేట, మహబూబాబాద్ డివిజన్ రైతు సంఘం మహా సభలు జరిగాయి. రాష్ట్ర నాయకులు శ్రీ పి.మధు, శ్రీ వి. శ్రీనివాసరావు ఇందులో పాల్గొన్నారు. పట్టుగూళ్ళకు గిట్టుబాటు ధర కోసం :

చైనా నుండి సిల్క్ దిగుమతి చేసుకోవడంతో ఒక్కసారి దేశవాళీ పట్టుగూళ్ళ ధరలు పడిపోయి రైతులు అల్లాడి పోతున్నారు. గత సం॥ కిలో 1కి రు. 230 ల వరకు వున్న ధర ఒక్క సారిగా రు. 60 లకు పడిపోవడంతో దిక్కు తోచని స్థితిలో పడ్డారు.

(24వ పేజీ తరువాయి)

కలరా :

విరోచనాలు ఎక్కువగా బియ్యం కడుగు లాగా ఉంటాయి. ఈ వ్యాధిలో రోగి విపరీతంగా నీరుసంచి పోతాడు. ఈ వ్యాధి కలుషితమైన ఆహారం లేదా నీరు వల్ల వ్యాపిస్తుంది. ఈ వ్యాధి వచ్చిన వెంటనే సంబంధిత వైద్యాధికారులకు తెలియచేయటం ఎంతో అవసరం. ఎందుకనగా, వ్యాధి వ్యాప్తి చెందకుండా తగు జాగ్రత్తలు తీసుకోవటానికి వీలుకలుగుతుంది. ఈ వ్యాధి వచ్చిన వెంటనే డాక్టర్ ని సంప్రదించాలి, లేదంటే రోగి బాగా నీసరించిపోయి షాక్ లోకి వెళ్ళే ప్రమాదముంది. ఈ వ్యాధి రాకుండా వుండాలంటే "కలరా వ్యాక్సిన్ లు" 2 డోస్ ల చొప్పున తీసుకోవాలి. ఈ వ్యాధికి చికిత్స, చిటికెడు ఉప్పు, పిడికెడు పంచదార కలిపిన నీళ్ళు తాగించడం.

పై వ్యాధులే కాక, మలేరియా వంటివి కూడా రావచ్చు. ప్రతి రెండు లేదా మూడు రోజులకు లేదా రోజు విడిచి రోజు జ్వరం రావటం, చలి వేయటం, జ్వరం తగ్గిన వెంటనే విపరీతంగా చమురు పుట్టటం మొదలైనవి మలేరియా యొక్క లక్షణాలు.

మన రాష్ట్రంలో ముఖ్యంగా మల్చరీసాగు రాయలసీమలో అధికంగా సాగుతుంది. కాని ఇక్కడ రీవాసు, మార్కెటింగు సౌకర్యాలు తక్కువ. వున్న వాటిని కూడా మూసి వేస్తున్నారు. ఈ స్థితిలో రైతులు ఆందోళనకు పూనుకున్నారు.

కర్నూలు జిల్లా, ఆత్మకూరు ప్రాంత రైతాంగం ఒక సదస్సు జరుపుకొని జిల్లా రైతు సంఘం సి.పి.యం. తెలుగు దేశం తదితర పార్టీల నాయకులను కూడా కర్నూలు కలెక్టరేట్ వద్ద 2వేల మందితో పికెటింగ్ చేశారు. ఆత్మకూరు, ఆదోని, కర్నూలు, నందికొట్కూరు ప్రాంతాలకు చెందిన 35 గ్రామాల రైతాంగం ఈ పికెటింగులో పాల్గొన్నారు. కనీస ధర రు.150లుగా వుండాలని రైతులు డిమాండు చేశారు.

ప్రకాశం జిల్లా రైతు విద్యాలయం :

జిల్లా రైతు ఉద్యమంలో కార్యకర్తలుగా వున్న 80 మందికి కూననేని వారిపాలెంలో జూన్ 25, 26, 27 తేదీలలో రాజకీయ తరగతులు నిర్వహించబడ్డాయి. "భారత దేశ వ్యవసాయ-సంబంధాలు"; రైతు సంఘం ప్రాధాన్యత, నిర్మాణం గురించి శ్రీ కొరటాల సత్యనారాయణ, కీసాన్ సభ విధాన ప్రకటన శ్రీ పి. మధు, రైతు ఉద్యమ చరిత్రను శ్రీ వై. కేశవ రావు బోధించారు. తరగతులు జయ ప్రదం చేయడానికి ఆహ్వాన సంఘం గట్టి కృషి చేసింది.

సంబంధిత వైద్యాధికారులను కలిసి మందులు పూర్తిగా వాడటం, మందులు మధ్యలో ఆపివేయటం చేయరాదు, లేనిచో మలేరియాకు కారణమైన క్రిములు శరీరంలో ఉండిపోయి, ప్రతి సంవత్సరం మలేరియా వ్యాధి రావచ్చు. పరిసరాలు శుభ్రంగా ఉంచుకోవాలి. వీలైతే సన్నని దోమ తెరలు వాడటం మంచిది.

కలుషిత నీరు లేదా ఆహారం తినటం వల్ల పచ్చ కామెర్లు, 'అమీబియాసిస్' మొదలైన వ్యాధులు రావచ్చు. కావున పరిసరాలు శుభ్రంగా ఉంచుకోవడం, ఆహారంగా వేడిగా వున్నప్పుడు సేవించడం, మల-మూత్ర విసర్జనలు నిర్ణీత ప్రదేశాల్లోనే చేయటం ఎంతో అవసరం. వివిధ ప్రజాసంఘాలు సంబంధిత వైద్య అధికారులతో సంప్రదించి వారిచే రైతన్నలకు, వర్షాకాలంలో వచ్చే జబ్బుల గురించి చెప్పించాలి. గ్రామీణ పేదరిలో, రైతులలో అక్షరాస్యతను పెంచి ఆరోగ్య సంరక్షణ గురించి అవగాహన పెంచడం ప్రభుత్వ బాధ్యతే కాక, ప్రతిపారుని విధి. ఇందుకు ప్రతి ఒక్కరు సహకరించాలి. పైన ఉదహరించిన వ్యాధులన్నిటికీ తగు జాగ్రత్తలు తీసుకొంటే ముందుగానే నివారించవచ్చు. కావున "చికిత్స కంటే, నివారణ మంచిది" అనే సూక్తి అక్షర సత్యం.

“పంచాయతీల్లేని గ్రామాలను బెంగాల్ ప్రజలు ఊహించలేరు”

జార్జి మాథ్యూ

శ్రీమ బెంగాల్ లో మే 30వ తేదీన వరుసగా 4వ దఫా పంచాయతీ ఎన్నికలు జరిగాయి. ఒకవైపు కేంద్రం వివిధ రాష్ట్రాల పాలకులు పంచాయతీ మంత్రాన్ని ఓట్ల తంత్రంగా జపిస్తుంటే, మరోవైపు నిజమైన వికేంద్రీకరణ దిశగా ప్రజలకే పట్టం గట్టిన పంచాయతీ ఎన్నికలు ప్రపంచదృష్టినే ఆకర్షించాయి. ఈ ఎన్నికలలో 30 శాతం సీట్లు మహిళలకు రిజర్వు చేయబడ్డాయి. పరిపాలనలో స్త్రీలను భాగస్వాములను చేయడానికి ఉద్దేశించిందే ఈ మార్పు.

శ్రీమ బెంగాల్ పంచాయతీలు ఏమి సాధించాయి ? ఇదే ప్రశ్నను ఎన్నికలలో పోటీ చేస్తున్న ఒక ప్రతిపక్ష అభ్యర్థిని అడిగాడు ఈ ప్రతినిధి. అవును గత పంచాయతీ ఎంత సాధించింది మా గ్రామంలో అని అతని సమాధానం. మరి నీవెందుకు పోటీ చేస్తున్నావని అడిగితే ప్రజాస్వామ్యం మరింత వేళ్ళునుకోడానికి నా పోటీ సహకరిస్తుందని అతని సమాధానం. అంటే ప్రతి పక్షాలు సైతం అంగీకరిస్తున్న సత్యం పంచాయతీల అభివృద్ధి.

రోడ్లు పోయడం, బిల్డింగులు కట్టించడం మామ్రతే గాక గ్రామానికి సంబంధించిన అన్ని కార్యకలాపాలను పంచాయతీలు కీలక పాత్ర వహిస్తున్నాయి. భూసంస్కరణలు అమలు జరపడం, కౌలుదార్ల చట్టాన్ని అమలు జరిపి రక్షణ కల్పించడం, స్త్రీల సమాన వేతనం కొరకు పోరాడటం, వ్యవసాయ అభివృద్ధి ఇవన్నీ పంచాయతీ కర్తవ్యాల్లో భాగమే.

1943లో ప్రఖ్యాతి గాంచిన బెంగాల్ కరువు అందరూ ఎరిగిందే. ఆ తర్వాత ఎప్పుడూ ఆహార ధాన్యాల దిగుమతి దారుగానే ఉంది బెంగాల్. మొత్తం రాష్ట్ర ఆదాయంలో 1980-81 సం॥లో వ్యవసాయం వాటా 28 శాతంగా వుండేది. అది కాస్తా 90-91 నాటికి 30 శాతానికి పెరిగింది. దేశంలోనూ, పలు రాష్ట్రాలలోనూ ఆదాయాల్లో వ్యవసాయం వాటా క్రమంగా తగ్గుతుండగా ఇక్కడ పెరగడం విచిత్రంగా లేదూ! అందుకు కారణం భూసంస్కరణలే. నేడు బియ్యం ఉత్పత్తిలో ధాన్యాలు కోటి 28 లక్షల 56 వేల బన్నుల ఉత్పత్తి చేయగా అందులో బియ్యం కోటి 19 లక్షల 54 వేల బన్నులు. బంగాళాదుంపల

ఉత్పత్తిలో కూడా బెంగాల్ ప్రథమస్థానంలోకి వచ్చింది.

1977-78లో 19 లక్షల బన్నుల బంగాళా దుంపలు ఉత్పత్తి చేయగా అది నేడు 50 లక్షలకు చేరుకున్నది. చేపలు, నూనె గింజల ఉత్పత్తి కూడా గణనీయంగా పెరిగింది. బెంగాల్ లో ఉత్పత్తి పెరగడానికి కీలక అంశం “పేద రైతులే” నని ఈ రచయిత అభిప్రాయం. చైనా ప్రతినిధి వర్గంతో కూడా కలసి ఈ ప్రతినిధి బెంగాల్ అంతటా పర్యటించి “హిందూ” లో వ్యాసం రాశాడు.

ఉత్పత్తిలో ఎక్కువ భాగం పేద రైతు పొలం నుండే వస్తున్నది :

భూ సంస్కరణలు, కౌలుదారీ రక్షణ చట్టం (ఆపరేషన్ బర్గా) తర్వాత గ్రామ సీమల స్వరూపమే మారిపోయింది. 1991 పెప్టెంబర్ నాటికి 12 లక్షల 69 వేల ఎకరాల మిగులు భూమిని ప్రభుత్వం స్వాధీనం చేసుకుని 20 లక్షల 48 వేల మంది లబ్ధిదారులకు 9 లక్షల 39 వేల ఎకరాలను పంచారు. ఇందులో 58 శాతం షెడ్యూలు కులాలు, జాతులకు చెందిన వారే పొందారు. ఈ పొలాలకు మైనర్ ఇరిగేషన్ ద్వారా పంచాయతీలు నీటి సదుపాయం కల్పించాయి.

ఈ ఎన్నికల్లో పోటీ చేస్తున్న ఒక మహిళా అభ్యర్థి (సిపిఎం) ని ఈ ఎన్నికల్లో మీ ప్రాధాన్యత అంశం ఏమిటని అడగ్గా వ్యవసాయ కార్మికులందరికీ సమాన వేతనాలు అభించేటట్లుగా కృషి చేస్తానని చెప్పింది. ఇప్పుడు బెంగాల్ లో వ్యవసాయ కార్మికుల సగటు వేతనం రోజుకి కూచ్ బీహార్ జిల్లాలో రు. 17-10లు, దక్షిణ పరగణాలో రు. 27-10లు బర్వాన్ జిల్లాలో రు. 20-25పై వున్నది. వ్యవసాయ కార్మికుల పోరాట పటిమ, ప్రభుత్వ సహకారం, రైతు-కూలీ సామరస్యం - దాని వెనుకనున్న రహస్యం ఇదే.

ఇది తమ ప్రభుత్వం గనుకే వామ పక్షపాలనలో ప్రజలు ఆత్యుత్సాహంతో ఉత్పత్తిలోనూ, రాజకీయాల్లో మరుగ్గా పాల్గొంటున్నారు.

వర్షాకాలంలో ఆరోగ్య రక్షణ

వర్షాకాలం ప్రారంభమైనది. ఇప్పుడిప్పుడే తొలకరి జల్లులు పడుతున్నాయి. ఈ సమయంలోనే, కాబట్టి వర్షాకాలంలో సాధారణంగా వచ్చే జబ్బుల గురించి తెలుసుకోవడం ఎంతో అవసరం. ఆ జబ్బులు రాకుండా, తమ పనులకు అంతరాయం వచ్చే కొన్ని జబ్బులను ఉదహరించడమే ఈ వ్యాసం యొక్క ముఖ్య ఉద్దేశ్యం. కాళ్లు ఎక్కువసేపు నీళ్ళలో లేదా తడిసిన మట్టిలో ఉంచితే, అరికాళ్లు చల్లగా వుండి, విపరీతమైన మంట పుట్టవచ్చు. కొన్ని రోజుల తరువాత ఆ భాగాల్లో పుళ్ళు ఏర్పడి, వాయుబం జరుగుతుంది. అశ్రద్ధ చేస్తే, ఆ భాగంనకు రక్త ప్రసరణ జరగక కుళ్ళి పోయే ప్రమాదం వుంది. కాబట్టి ఈ జబ్బుకు వెంటనే చికిత్స చేయించుకోవాలి. కాళ్ళకు ఎటువంటి దెబ్బలు తగలకుండా ఉండేట్లు చూడాలి. కాళ్ళకు వేడి పట్టటం కాని, లేదా ఐస్ పట్టటం కాని చేయరాదు. కాళ్ళను తలకంటే కొంచెం పై లెవల్ లో ఉండేట్లు చూడాలి. కాళ్ళను నీళ్ళలో కడుగరాదు. వెంటనే డాక్టరును సంప్రదించి పెన్సిలిన్ ఇంజక్షన్లు లేదా తగిన ఆంటి బయాటిక్స్ వాడవలెను. అరికాళ్ళను రుద్దే ప్రయత్నం చేయరాదు. కొంతకాలం పాటు పూర్తి విశ్రాంతి అవసరం. ఈ జబ్బు రాకుండా తీసుకోవాల్సిన జాగ్రత్తల్లో తడి నేలలో ఎక్కువ సేపు నిలబడ కూడదు. వీలైతే కాళ్ళకి బూట్లు, సాక్సులు వాడటం మంచిది.

విరేచనాలు :

వర్షాకాలంలో ఈగలు, దోమలు విపరీతంగా ఎక్కువ అయి, మనం తినే ఆహారమును కలుషితం చేస్తే, విరేచనాలు వచ్చే అవకాశం వుంది విరేచనాలు వైరస్ లేదా బాక్టీరియాల వల్లగాని కలుగ వచ్చు. విరేచనాల సమయంలో ఆహార జాగ్రత్తలు ఇలా ఉండాలి.

డా॥ ఎ.లెనిన్

ఉస్మానియా ప్రభుత్వ
ఉన్నతశాస్త్రవేత్త

తీవ్రమైన విరేచనాలు వచ్చినచో, టీ, గంజి, ఉడక బెట్టిన గుడ్లు లేదా వేయించిన బ్రెడ్ లు పెట్టవచ్చు. విరేచనాల తీవ్రత కొంచెం తగ్గిన వెంటనే పాలు, చేపలు, మాంసపు (పులుసు రూపంలో) బంగాళ దుంప కూర, బ్రెడ్ లు, గుడ్లు లేదా వళ్ళ రసాలు ఇవ్వవచ్చు.

కూరగాయలు, వచ్చి వళ్ళు, వేపుళ్ళు, వచ్చళ్ళు, కాఫీ, సారాయి మొదలైనవి ఎట్టా పరిస్థితుల్లోనూ విరేచనాలు ఉన్న వారికి ఇవ్వరాదు.

విరేచనాలు వచ్చిన వెంటనే డాక్టర్ ను కలిస్తే, విరేచనాలకు కారణం కనుగొని, తగిన మందులు ఇవ్వటం జరుగుతుంది.

రక్తపు విరేచనాలు (బాసిలరీ డిసెంట్రి) :

అధిక విరేచనాలు, కడుపు ఉబ్బరంగా వుండటం, విరేచనాలలో రక్తం పడటం, ఈ వ్యాధి యొక్క లక్షణాలు. ఈ వ్యాధి సోకిన వెంటనే రోగిని మిగతా వారి నుండి దూరంగా వుంచి, పూర్తి విశ్రాంతి కల్పించి, రోగి యొక్క బట్టలను, వాడిన వస్తువులను 'డెబ్టాల్' నీళ్ళతో శుభ్రం చేయాలి. రోగి బాగా నీరసించిపోతే మంచం మీదే మల విసర్జన చేసే ఏర్పాటు చేయాలి. మల విసర్జన చేసే ద్వారం ఎప్పుడూ శుభ్రంగా వుండేట్లు చూడాలి. ఉదర భాగంపై 'వేడి కాపడం' పడితే కొంత ఉపశయనంగా ఉంటుంది. వెంటనే డాక్టర్ ని సంప్రదించి తగిన మందులు తీసుకోవాలి. విరేచనాలు వ్యాధి వచ్చిన సమయంలో పత్యం లేదా ఏమీ తినకుండా ఉండరాదు. దీనితో రోగి మరీ నీరసించే ప్రమాదం వుంది. కావున, తగు జాగ్రత్తలతో పైన ఉదహరించినట్లుగా నియంత్రిత పద్ధతిలో ఆహారం తీసుకోవటం చాలా అవసరం.

(మిగతా 22 పేజీలో)

సమదాతువైన ఆహారానికి కావలసిన పలురకాల ఆహార పదార్థాలు
(గ్రాములలో కొలతలు)

	నగలు పురుషుడు		నగలు స్త్రీ		పెద్ద పిల్లవాడు (13-15 సం.)		పిల్లలు (5 సంవత్సరాలు)	
	కా.హారము	మాంసాహారము	కా.ల	మాం.ల	కా.ల	మాం.ల	కా.ల	మాం.ల
1 ఆహార దాన్యాలు (వరి గోధుమ మొదలైనవి)	475	475	950*	950	480	480	200	200
2 పప్పులు (వయరకాల పప్పులు వేరుకనగ, కొబ్బరి, సువ్యగింజలు వాటికి మారుగా వాడకొనవచ్చు)	80	65	70	55	70	50	60	50
3 ఆకుపూరలు (పొలకూర, మెంతిపూర మొదలైనవి)	125	125	125*	125	100	100	75	75
4 ఇతర కూరగాయలు (పచ్చివి, వండినవి)	75	75	75	75	75	75	50	50
5 చామి లోపల ఉండే దుంపలు వేళ్ళు (బంగాళాదుంప, చిలకడదుంప, కంప, పెండలిము)	100	100	75	75	75	75	50	50
6 పండ్లు (బొప్పాన, ఆరటి, నారింజ, మామిడి)	30	30	30	30	30	30	50	50
7 పాలు	200	100	200*	100	250	150	250	200
8 ప్రొవ్యలు, నూనెలు (వేరునెనగ, ఇతర నూనెలు పసుపురి, నెయ్యి)	40	40	35	40	35	40	25	20
9 ముంపులు, చేపలు	—	30	—	3	—	30	—	30
10 గ్రుడ్లు	—	30	—	30	—	30	—	30
11 చక్కెర, దెల్లము	40	40	80*	80	80	80	40	40

* పూర్వో నామగవ వంతు దాన్యము దాదాపు 125 గ్రాములు పిడికెను పప్పు 40 గ్రాములు. ఒక కప్పు పాలు రేక పెరగు 250 గ్రాములు.

* పూర్వోగుడ్డు పెట్టిన పదార్థాలు గర్భవతిగా ఉన్నప్పుడు ఎక్కువగాను, బిడ్డకు పారిచేటప్పుడు మరింత ఎక్కువగాను స్త్రీకి కావాలి.

ప్రతి పోషక పదార్థము మనకు ఎంతెంత అవసరము ?

	నివిజాలు					విటమినులు						
	కాల్	మాంస	కార్బి	ఇసుము	ఎ	డి	బోరికా	విట	సి	దయా	రిటా	వియ
	రీలు	కృత్తులు	యం				విక			మిన్	ప్లావిన్	విన్
	గ్రా.	మి.గ్రా.	మి.గ్రా.	మై.గ్రా.	మై.గ్రా.	మై.గ్రా.	మై.గ్రా.	మి.గ్రా.	మి.గ్రా.	మి.గ్రా.	మి.గ్రా.	మి.గ్రా.
నగలు పురుషుడికి	2800	55	450	20	750	5	100	1.0	50	1.4	1.5	19
నగలు స్త్రీకి	2200	45	450	30	750	7.5	100	1.0	50	1.1	1.2	15
గర్భిణి స్త్రీకి (చివరి 4 నెలలు)	2500	55	1000	40	750	5	225	1.5	50	1.8	1.4	17
బిడ్డకు పారిచే కల్లి (ఒక ఏడాది)	2900	65	1000	80	1150	5	150	1.5	80	1.5	1.8	20
పెద్ద పిల్లవాడు (13-15 సం)	2500	55	850	25	750	5	75	0.8	40	1.8	1.4	17
పెద్ద పిల్ల (13-15)	2200	50	850	35	750	5	75	0.8	40	1.1	1.2	14
బిడ్డకు (1 సంవత్సరము)	1200	17	450	18	250	5	75	0.8	40	0.8	0.7	8
బిడ్డకు (5 సం)	1500	22	450	20	300	5	75	0.8	40	0.8	0.8	10

క్రింద—గీలు పెట్టినవి ప్రత్యేకావసరాలను సూచించేవి.

మి.గ్రా. అనగా మిల్లి గ్రాములు. మై.గ్రా అనగా మైక్రో గ్రాములు.

25

ఆధునిక పరికరాల పరిచయం - 4

12. పరి కోయు యంత్రము :

పరి పంటలను కోత కోయుటకు ప్రత్యేకముగ రూపొందించబడినది. శక్తి: 6.5 హార్స్ పవర్ కలిగిన డీజిల్ ఇంజనుతో దీనిని నడుపవచ్చును. పరుసల సంఖ్య : ఒక మీటరు, వెడల్పులోనున్న పంట కోయుటకు ఉపయోగము, ఉపయోగించుట చాల సులభము, కాని నేర్పు అవసరము. విస్తీర్ణము: రెండు గంటలలో ఒక ఎకరము లోనున్న పంట కోయవచ్చును. రోజుకు 4 నుంచి 5 ఎకరముల కోత కోయవచ్చును. గుణములు : గ్రామీణ యువకులకు స్వయం ఉపాధి పథకం క్రింద మరియు రోజు వారి వేతనములకు, నడుపుటకు ఉపయోగపడును.

కాయలు విత్తనములుగా విత్తుటకు పనిని వచ్చును. గ్రామీణ యువకులు స్వయం ఉపాధి క్రింద దీనిని ఉపయోగించవచ్చును.

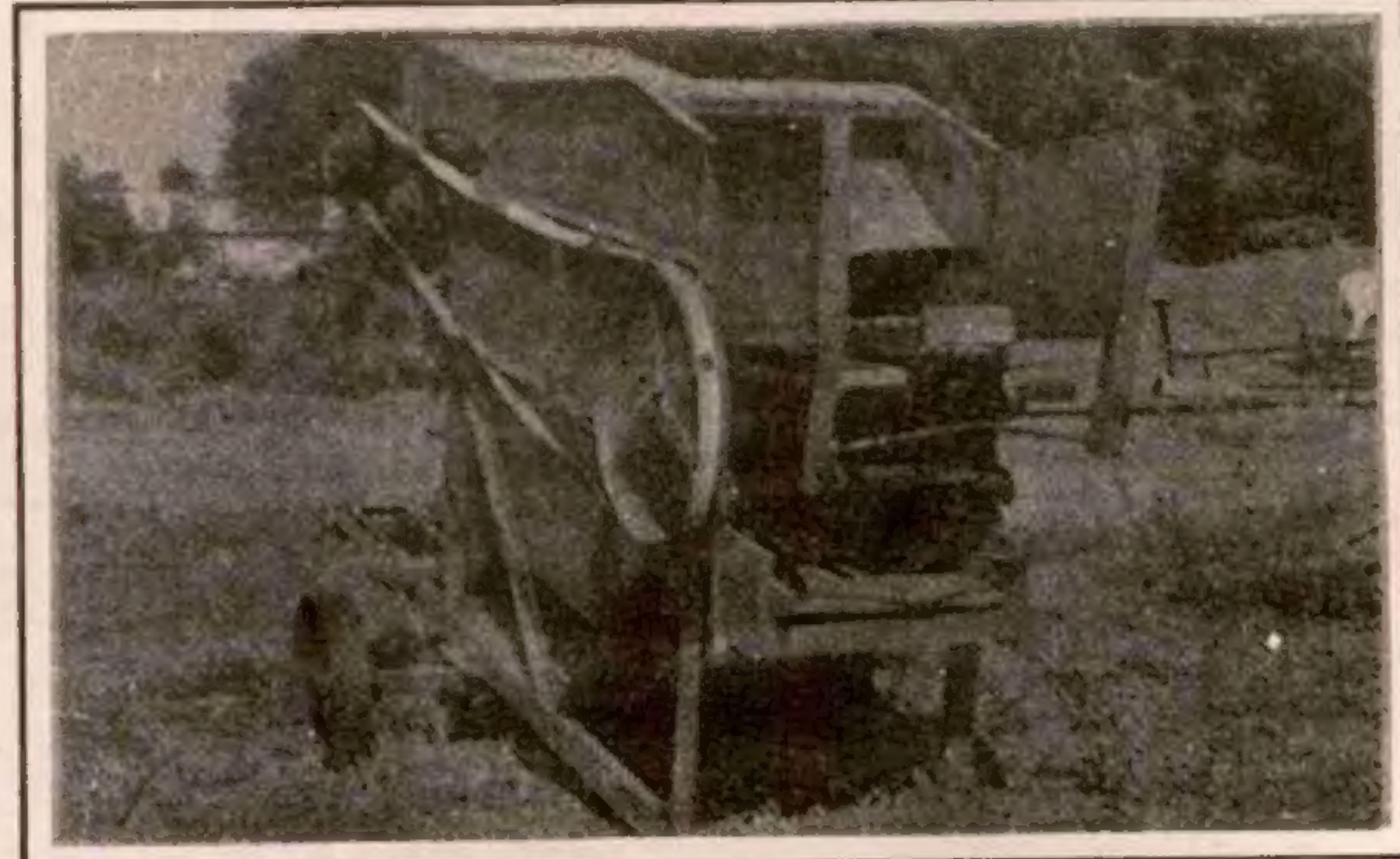
14. పలు పంటల నూర్చిడి యంత్రము :

పరి గోధుమ, జొన్న లాంటి అనేక పంటలకు నూర్చుటకు ఉపయోగపడును. శక్తి : 7.5 హార్స్ పవర్ కరెంట్ మోటార్ లేదా 10.00 హార్స్ పవర్ డీజిల్ ఇంజన్ తో నడుప వచ్చును. సమర్థత : పరి 600 కె.జి.ల నుండి 800 కె.జి.లు, గోధుమ 400 కె.జి.ల నుండి 500 కె.జి.లు, జొన్న 400 కె.జి.ల నుండి 500 కె.జి.లు. ఇతర గుణములు : ఇసుపకాడి కట్టి, ఎద్దులతో ఒక పాలము నుండి మరియు పాలమునకు తీసుకొని వెళ్లుట సులభము. స్వయం ఉపాధి పథకం క్రింద నడుపుటకు ఉపయోగము.

13. వేరుశనగ కాయలు వలుచుయంత్రము :

వేరుశనగ కాయలను ఒలుచుటకు ఉపయోగించబడును. శక్తి : ఒక మనిషి నడప వచ్చును. సమర్థత : ఒక గంటకు 80 కె.జి. లను మరియు 40 కె.జి. లను ఒలుచుటకు రెండు రకములో లభించును. గుణములు : దీని ద్వారా గింజ చెడకుండా ఒలిచిన వేరుశనగ

(ఆధునిక పరికరాల పరిచయాల నమూనా)

From :
Editor
Mana Rythuvani
30A, Old MLA Quarters
Hyderabad - 500 029.

Address :

To

26

మనసు ఫౌండేషన్
పుస్తకాల పరిశీలనావట్టిక

పుస్తకం పంఖ్య	RVV01 A 118
పుస్తకం పేరు	శ్రీశైలం
తారీఖు	22/8/23
ముందు లిప్తి	Yes
వెనుక లిప్తి	Yes
మొత్తం పేజీలు	29
పెద్ద సైజు పేజీలు	No
భాగం పేజీలు	No
లేని పేజీలు	No
తయారు చేసినది	Sandhya
పేజీలు విడదీసినది	Sandhya
పూర్వం చేసినది	Sandhya
పరిశీలించినది	Amrutha
పేజీలు పరిశీలించినది	
లైబ్రరీలో చేసినది	
ప్యాకింగు చేసినది	
పూర్వం చేయబడినది	
తప్పులు	No
పరిస్థితి	Good